

Årsberetning 2018

Kongernes Samling

The Royal Danish Collection

Kongernes Samling

The Royal Danish Collection

Igen i år slår Kongernes Samling besøgsrekord med i alt 545.146 gæster. Vi er utrolig taknemmelige over de mange gæster, der i 2018 valgte at lægge vejen forbi enten Rosenborg eller Amalienborg. Det øgede besøgstal stiller store krav til museets måde at servicere publikum på, til sikkerheden, til genstandenes konserveringsbehov samt til museets måde at formidle på. Krav, vi konstant har fokus på i forhold til udvikling og ressourcetilrettelse således, at vi kan vedblive med at gøre den danske kongehistorie relevant og levende for vores gæster.

Den 26. september åbnede H.M. Dronningen særudstillingen *Eventyrdronningen* på Amalienborg. En udstilling, som Dronningens kurator Elisabeth von Buchwald i samarbejde med Shane Brox stod bag. Med et stort udvalg af kostumer og anden scenografi giver særudstillingen et spændende indblik i Dronningens sceniske univers. Der skal lyde en stor tak til H.M. Dronningen og til de øvrige udlånere for lån af de mange enestående dragter, rekvisitter, scenografier og øvrige genstande, der indgår i udstillingen.

2018 var også året, hvor vi med stor succes, og som en del af et fælles EU-projekt med titlen *A Place at the Royal Table* kunne invitere gæster til middag foran Rosenborg. Arrangementet var vores bidrag til et projekt initieret af Network of European Royal Residences, som Kongernes Samling er en del af. Formidling af den danske kongelige historie kan foregå på mange måder, også gennem måltidet.

Året blev i øvrigt præget af et direktørskifte, idet museumsdirektør Jørgen Selmer efter fem år på posten og med imponerende resultater bag sig valgte at

gå på pension. Selmer blev efterfulgt af Thomas C. Thulstrup, der den 1. oktober 2018 tiltrådte som museumsdirektør. Thulstrup havde siden december 2013 været museumsdirektør på Museet på Koldinghus.

Med den nye direktør i spidsen lancerede direktionen i december 2018 en ny strategi for Kongernes Samling. Med strategien *Kongernes Samling – en relevant og engagerende kulturinstitution* er der sat en vision og målsætninger for perioden 2019-22. En stor del af strategien fokuserer på en styrkelse af gæstens oplevelse på Amalienborg. Nye udstillingstemaer skal sammen med en opgradering af formidlingen af de eksisterende kongelige arbejdsværelser være med til at gøre oplevelsen på museet endnu mere relevant og nærværende for vores gæster.

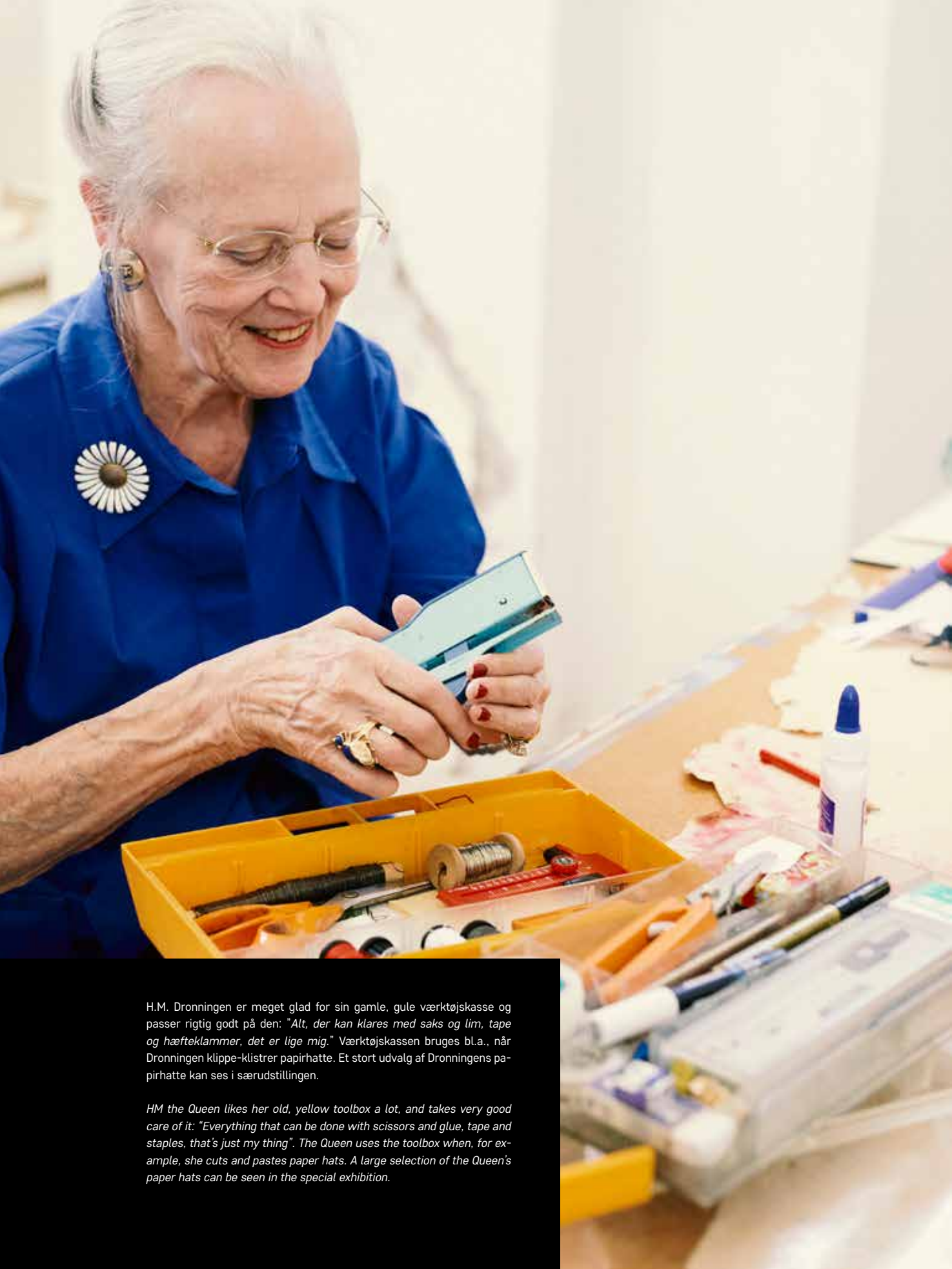
Allerede i slutningen af 2018 blev et større ombygningsprojekt i kælderetagen på Christian VIII's Palæ igangsat. Det vil resultere i, at vi i foråret 2019 vil kunne byde vores gæster indenfor i et indbydende og mangedoblet butiks- og billetsalgsareal.

Organisatorisk har strategien betydet, at der fremadrettet tillige vil blive sat både forsknings- og konserveringsmæssigt fokus på museets omfattende og enestående dragtsamling, ligesom museets projektkompetencer vil blive styrket.

Tak til Kongefamilien for den store opbakning, der bliver udvist Kongernes Samling.

Rosenborg, den 24. januar 2019

Henning Fode Direktør	Thomas C. Thulstrup Museumsdirektør
---------------------------------	---

H.M. Dronningen er meget glad for sin gamle, gule værktøjskasse og passer rigtig godt på den: "Alt, der kan klares med saks og lim, tape og hæfteklammer, det er lige mig." Værktøjskassen bruges bl.a., når Dronningen klippe-klistrer papirhatte. Et stort udvalg af Dronningens papirhatte kan ses i særudstillingen.

HM the Queen likes her old, yellow toolbox a lot, and takes very good care of it: "Everything that can be done with scissors and glue, tape and staples, that's just my thing". The Queen uses the toolbox when, for example, she cuts and pastes paper hats. A large selection of the Queen's paper hats can be seen in the special exhibition.

EVENTYRDRONNINGEN

**Særudstilling på Beletagen i Christian VIII's Palæ på Amalienborg
27. september 2018 – 19. maj 2019**

Museets gæster kunne i 2018 og fortsat i 2019 træde ind i den kongelige eventyrverden på Beletagen i Christian VIII's Palæ, hvor vi udfolder H.M. Dronningens sceniske univers. Til særudstillingen har Dronningen været med til at udvælge en række af sine egne kostumer og scenografi til nogle af vores mest elskede eventyr.

Lige fra barndomsårene har eventyrenes billedside haft stor betydning for Dronningen. Et af Majestætens barndomsminder er den eventyrlige verden, der åbnede sig, når der blev læst højt fra børnebøger i barndomshjemmet. Illustrationerne i bøgerne samt talrige ture i balletten, udklædningstraditioner i familien og interiøret på de kongelige slotte har alt sammen været med til at inspirere Dronningen i det kunstneriske arbejde med scenografi og kostumedesign.

Særudstillingen belyser flere sider af Majestætens kunstneriske virke, og det første stop for de besøgende er i rummet *Inspiration*, hvor der sættes fokus på de visuelle kilder, der gennem livet har inspireret til Dronningens arbejde med scenografier. Herefter fortsætter vandringen til rummet *Udklædning*, der gennem fotos fra det private album belyser den kongelige families tradition for at klæde sig ud. Her kan den besøgende opleve højdepunkter fra Dronningens barndom med talrige udklædninger til hverdag og fest. I de tre næste sale præsenteres et udvalg af kostumer i scenografier sammensat af Dronningens découpager. Her spadserer man gennem *Den magi-*

ske skov befolket med en festlig blanding af figurer fra *Tommelise*, *Fyrtøjet*, *Nøddeknekkeren* og *Askepøt*, og man lukkes derefter gennem slotsporten til et festligt, lidt anarkistisk *Taffel* på slottet med kig ind i *Det dystre*. Turen slutter i *Kreativitet*, hvor scenografens arbejdsbord og atelier er genskabt.

For Dronningen er torsdag et privat frirum, og dagen er gennem mange år fast reserveret til maleundervisning eller anden kreativitet. Siden 1980'erne har Dronningen arbejdet med professionel scenografi, og det er siden blevet til mange opsætninger for Det Kongelige Teater og Pantomimeteatret. Hos sidstnævnte fandt Dronningen sin rette sceniske hylde, og det charmerende teater synes skabt til Dronningens kulørte, finurlige fantasi og ægte eventyrglæde.

Om arbejdet med scenografi har Dronningen selv udtalt "*Det er en del af spændingen for mig, at jeg vover mig ud på den tynde is uden at vide, om den bærer, og det er nok ganske sundt en gang imellem at havne i sådanne situationer, hvor man ikke kan køre på rutinen*".

Udstillingen er lavet i samarbejde med Kongehusets kurator Elisabeth von Buchwald og designer Shane Brox, og i forbindelse med udstillingen fortæller Elisabeth von Buchwald, at "*udstillingen er et forsøg på at lade den besøgende få et lidt dybere indblik i den kreative del af Dronningens hjerne*". Kuratoren har med Dronningens tilladelse blandet kostumerne og viser dem tematisk mere frit i helt nye omgivelser.

Det er Shane Brox, der står bag udstillingsdesignet, hvor han har svunget sin kreative tryllestav og tilført

I rummet *Det dystre* optræder den blåhovedede trolld fra *Den Standhaftige Tinsoldat*, den skumle bøddel fra *Fyrtøjet* og det forbyttede troldebarn Frøken Birthe fra *Et Folkesagn*. Desuden ses Askepotballettens to generaler klar til at afklippe stedsøstrenes ægteskabsbremsende tæer og hæle.

The room called *The Bleak* features the blue-headed troll from *The Steadfast Tin Soldier*, the sinister executioner from *The Tinderbox*, and the exchanged troll child Miss Birthe from *A Folk Tale*. Furthermore, the two generals from the *Cinderella* ballet can be seen, ready to cut off the marriage-preventing heels and toes of the stepsisters.

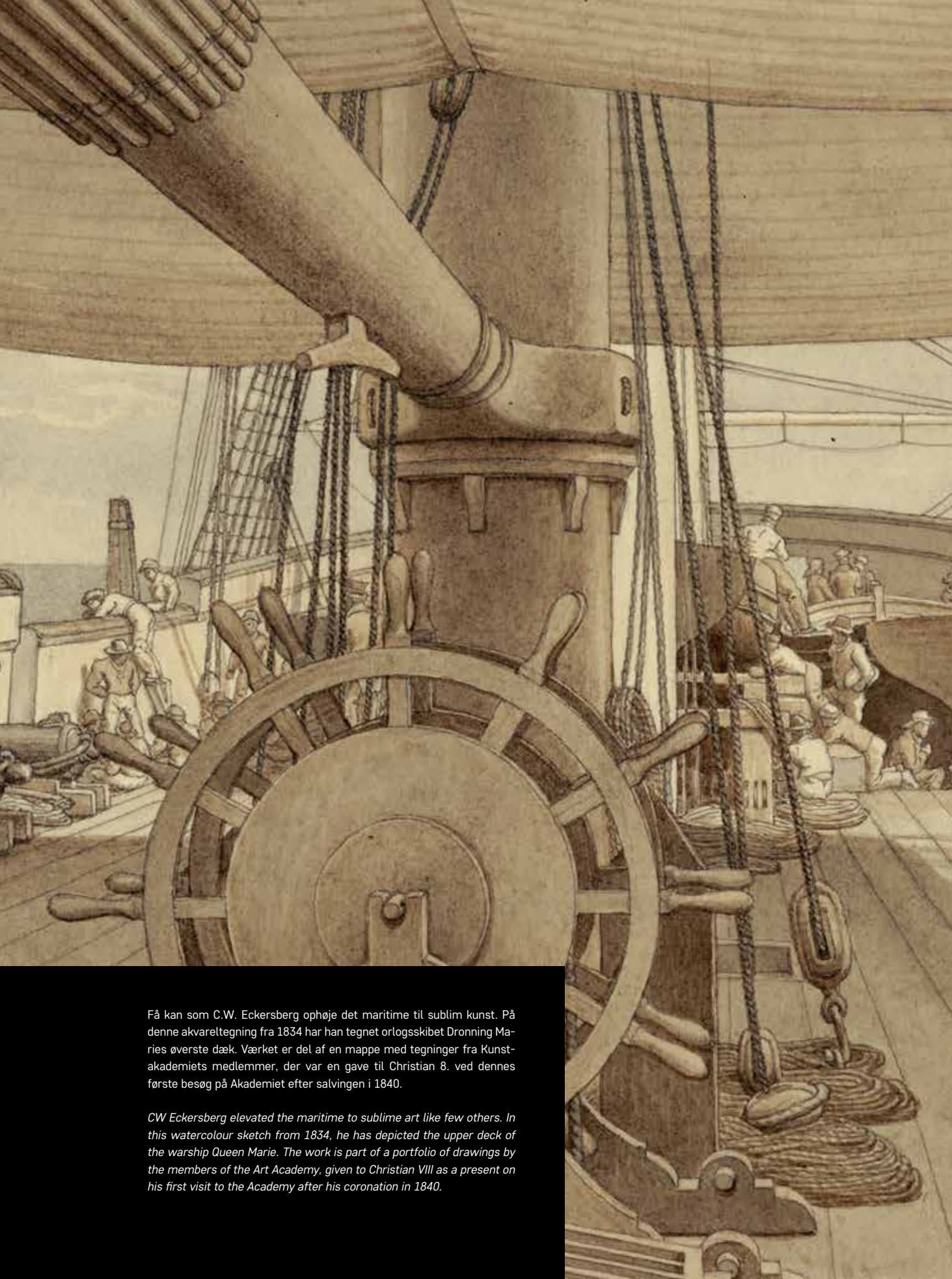
det hele lidt ny magi, så de gyldne sale for en stund er transformeret til ægte eventyrlandskaber i Dronningens rabalderfarver.

Besøgende kan også helt i Dronningens ånd selv slippe fantasien fri og prøve kræfter med den teknik at folde papirhatte efter Dronningens design og dermed tage et stykke af eventyret med hjem.

Særudstillingen blev åbnet d. 26. september af H.M. Dronning Margrethe, og til stede var også D.K.H. Prins Joachim og Prinsesse Marie. Første del af den festlige udstillingsåbning fandt sted i Riddersalen i

Christian VII's Palæ. Her holdt Dronningen og kabinetssekretær Henning Fode taler, hvorefter to balletdansere fra Pantomimeteatret optrådte foran de mange gæster og en talstærk presse. Helt i udstillingens eventyrlige ånd bar de to balletdansere H.M. Dronningens kostumer som henholdsvis tinsoldaten og ballerinaen. Herefter så gæsterne særudstillingen i Christian VIII's Palæ.

Foreløbigt er udstillingen set af 41.886 gæster. Udstillingen ledsages af bogen *Eventyrdronningen*, der er skrevet af Elisabeth von Buchwald med bidrag af Shane Brox og fotografier af Kamilla Bryndum.

Få kan som C.W. Eckersberg ophøje det maritime til sublim kunst. På denne akvareltegning fra 1834 har han tegnet orlogsskibet Dronning Mariæ øverste dæk. Værket er del af en mappe med tegninger fra Kunstakademiets medlemmer, der var en gave til Christian 8. ved dennes første besøg på Akademiet efter salvingen i 1840.

CW Eckersberg elevated the maritime to sublime art like few others. In this watercolour sketch from 1834, he has depicted the upper deck of the warship Queen Marie. The work is part of a portfolio of drawings by the members of the Art Academy, given to Christian VIII as a present on his first visit to the Academy after his coronation in 1840.

HENDES MAJESTÆT DRONNINGENS HÅNDBIBLIOTEK

2018 har budt på store omvæltninger i H.M. Dronningens Håndbibliotek. I forbindelse med den igangværende ombygning af kælderens i Christian VIII's Palæ, der skal give en nødvendig udvidelse af Amalienborgmuseets publikumsfaciliteter, måtte ca. halvdelen af Håndbibliotekets magasinplads ryddes, og en stor del af samlingen flyttes til et nyindrettet fjernmagasin. Samtlige materialer – knap 3 km bøger, billeder, fotografier – er i den forbindelse blevet flyttet, og samtlige reoler er enten blevet nedtaget eller ombygget for at kunne rumme flere hylder, så mest muligt af samlingen kunne forblive på Amalienborg.

I den forbindelse er alle bøger fra før år 1800 blevet samlet ét sted, så biblioteket nu har en særlig afdeling for sjældne og værdifulde bøger, hvorved denne del af samlingen bedre kan sikres og – om nødvendigt – evakueres. Der er gjort tiltag til at forbedre klimaet for bøgerne, og den vigtige konservering af dem er fortsat med særligt fokus på den ældre samling.

Året betød også et stort skridt fremad i forhold til håndtering og formidling af Håndbibliotekets store fotografisamling. De mange fotoalbum og tusindvis af løse fotografier, der i 2017 blev ordnet og konserveringsmæssigt forsvarligt emballeret, er nu for størstedelens vedkommende professionelt scannet. Scanningen reducerer den fysiske håndtering og skåner dermed de sarte fotografier, men tillader også en langt mere udadvendt formidling af væsentligt kildemateriale til Kongehusets historie i de sidste ca. 150 år. Det er planen at udvikle en billeddatabase med

delvist offentlig adgang og en vis grad af brugerinddragelse med henblik på identifikationen af de gengivne begivenheder, personer og steder. Det er håbet, at en sådan database kan åbnes i 2020.

Formidlingen på hjemmesiden har fået et løft med flere og til dels mere fagligt orienterede tekster om bl.a. kortsamlingen, dronning Juliane Mariæ Atlas, Caspar David Friedrichs, C.W. Eckersbergs, J.L. Jensens og C.F. Harsdorffs tegninger. Bjørn Westerbeek Dahl publicerede den hidtil oversete version af Christian Geddes kvarterkort over København fra ca. 1760, dels i Historiske Meddelelser om København, dels på Håndbibliotekets hjemmeside. Håndbiblioteket var på forsiden af Kristeligt Dagblad den 10. november og fik en hel sides omtale i sektionen Bøger & Kultur.

Håndbibliotekets to frivillige bogbindsregistrarer Ebbe Holmboe og Mikael Kristensen deltog sammen med Mikael Bøgh Rasmussen og konservator Lisbeth Lund i den 23. årskongres for Arbeitsgemeinschaft für Erschliessung, Erfassung und Erhaltung historischer Bucheinbände (AEB) i Rostock. Ebbe Holmboe gav en præsentation af den nyligt afsluttede undersøgelse af bogbind fra Christian 8.s og Dronning Caroline Amalies samlinger. Undersøgelserne skal publiceres i to artikler i tidsskrifterne Einbandforschung og Bogvennen i 2019.

2018 blev året, hvor den faste stab blev udvidet med en arkivar, Julie Mørk-Hansen, der kom fra Amali-

Håndbiblioteks studiesal og kontor på Amalienborg udgjorde en overgang Kronprins Frederik (9.)s lejlighed. Her ses den unge Kronprins i sofaen der, hvor nu studiesalens store bord befinder sig. Fotografiet er fra et album, som Kronprinsen modtog til sin 30-års fødselsdag d. 11. marts 1929. Det er en del af den igangværende digitalisering af Håndbibliotekets fotografier.

The reading room and office of the Reference Library at Amalienborg composed for a time Crown Prince Frederik (IX)'s apartment. Here the young Crown Prince is seen on the sofa, where the reading room's large table now stands. The photograph stems from a photo album given as a present on the occasion of the Crown Prince's 30th birthday, 11 March 1929. Part of the digitalisation of the Reference Library's photographs, which is currently underway.

enborgmuseet i maj måned. Arkivarens hovedopgave er at få ordnet og registreret de temmelig omfattende men kun summarisk registrerede arkivalier og udklipssamlinger i Håndbiblioteket for derved at gøre dem anvendelige for fremtidig forskning og formidling. Desuden hjælper Julie Mørk-Hansen ved besvarelse af forespørgsler, katalogisering og andre af Håndbibliotekets opgaver. En vigtig del af arbejdet er den løbende ordning og katalogisering af H.M. Dronningens private bogsamling i Christian IX's Palæ, som hører til Håndbibliotekets ansvarsområde.

I 2018 fik Håndbiblioteket desuden en studentermedarbejder to dage om ugen; først Niels Groth Katballe, siden Kristian Street, begge historiestuderende. Ansættelsen har givet et stort løft i det daglige arbejde med ordning og registrering af samlingerne. Niels Katballe var en uundværlig hjælp i den omfattende flytning og nyopstilling af samlingerne både i magasinerne på Amalienborg og til det nyindrettede fjernmagasin, hvortil ca. 40 % af bogsamlingen blev flyttet for at give plads til ombygningen i Christian VIII's Palæ. Kristian Street har som sin foreløbige hovedopgave at få Christian 10.s bogsamling katalogiseret, så den bliver søgbar online på linje med den øvrige bogsamling.

I foråret var kunsthistoriestuderende Nanna Claudius Bergø i praktik i Håndbiblioteket. Hovedopgaven var en undersøgelse, identifikation og registrering af de tegninger fra kongelig hånd, der befinder sig i Håndbiblioteket. Hun valgte siden at skrive speciale om tegneundervisningen og dens brug ved hoffet.

Igen i år har Kongernes Samling haft stor glæde af konservator og bogbinder Lisbeth Lund til det fortsatte arbejde med konservering af den fine og skrøbelige bogbestand i H.M. Dronningens Håndbibliotek. Lisbeth Lund har desuden deltaget i udviklingen af bedre emballering, håndtering og magasinforhold for Håndbiblioteket og har sammen med de andre konservatorer i Kongernes Samling bidraget med håndteringen af udlån og udstillinger.

Der har i 2018 været ca. 100 forespørgsler og ca. 120 besøgende i Håndbiblioteket.

Biblioteket har bidraget med genstande og billeder til udstillingerne *Til bords med Kongefamilien* og *Eventyrdronningen* på Amalienborgmuseet, til *H.K.H. Kronprins Frederik Prins til Danmark* på Det Nationalhistoriske Museum på Frederiksborg Slot og til *Fra Dronningens Garderobe* i Den Gamle By i Aarhus.

I Havesalen på Amalienborg præsenteres skoleelever for en kuffert fuld af "hands-on" genstande i forløbet *Skaber genstande identitet?* Forinden har eleverne besøgt de kongelige arbejdsværelser og fået en forståelse af, hvordan tingene i rummene fortæller om centrale begivenheder for det danske kongehus og den danske historie.

In the Garden Room at Amalienborg, school children are presented with a suitcase full of hands-on objects as part of the course Do objects create identity? Before receiving it, they visit the royal studies and gain an understanding of how the objects in the rooms tell of key events in the story of the Danish Royal Family and in Danish history.

LÆRINGSSENHEDEN 2018

2018 har for Læringsenheden været præget af arbejdet med tre større projekter foruden det daglige arbejde med at varetage og kvalitetssikre læringsforløb for skoleklasser, børnehaver, børnefamilier samt den store mængde af danske og udenlandske voksne gæster, der har besøgt Kongernes Samling gennem året. Foråret har stået i de historiske måltiders tegn, sommeren i eventyrets, og efteråret har bl.a. budt på oplevelser ud af huset med besøg på skoler i nærmiljøet som et led i et opsøgende relationsarbejde. De tre projekter spænder tilsammen bredt og viser, hvordan Læringsenheden til stadighed arbejder udviklingsorienteret og med nye formidlingsformater.

Måltidsprojektet: *A Place at the Royal Table*

En af de største opgaver i Formidlingsafdelingen i det forløbne år har været måltidsprojektet *A Place at the Royal Table*. Et fælles europæisk projekt, der er blevet til i samarbejde med The Network of European Royal Residences i anledning af EU's Kulturårsår 2018. Kongernes Samling bidrog med to nye formidlingsformater, *Midsommermiddag ved slottet* og *Foodiens Slotsguide*.

Midsommermiddag ved slottet

I et samarbejde mellem Kongernes Samling, Orangeriets køkkenchef Jasper Kure og historiker Louise Sebro blev gastronomi, fællesspisning og historisk formidling forenet under sommerens fem arrangementer *Mid-sommermiddag ved slottet*. Her blev museets gæster inviteret til at smage, lytte og dufte sig gennem historien. I et stoftelt foran slottet var 70 gæster samlet pr. aften til de udsolgte middage. Deres kulinariske rejse gennem 1600- og 1700-tallets kongelige køkkenkunst

blev kompletteret af historiker Louise Sebro fortællinger og hofmusik af musikanter på cello og traversfløjte. Det var første gang, at slottets udeareal blev inddraget aktivt som platform for formidlingen.

Foodiens Slotsguide

Fra midten af juni og året ud kunne danske og udenlandske gæster med folderen *Foodiens Slotsguide* tage på en tematisk, selvguidet tur gennem slottet med fokus på det kongelige måltid. Med udgangspunkt i slottets genstande giver guiden et indblik i, hvordan tendenser, råvarer og retter er blevet udvekslet på kryds og tværs af kongehuse og landegrænser. Folderen udkom på dansk og engelsk.

Eventyrdronningen

Læringsenheden har siden forsommeren 2018 arbejdet frem mod åbningen af særudstillingen *Eventyrdronningen* med et fast program af omvisninger for voksne i udstillingen samt daglig bemanning af udstillingens kreative rum, hvor gæster kan producere pap-hatte efter H.M. Dronningens design. Omvisningen med samme navn som udstillingen fokuserer på temaet om kreativitet og tager afsæt i H.M. Dronningens kreative processer og udtryk i arbejdet omkring scenografi og kostumedesign. Ved hjælp af små nye formidlingsgreb ønsker vi at inspirere gæsterne gennem en sanselig og refleksiv oplevelse. Vi åbner for dialog undervejs i oplevelsen ved at inddrage specialfremstillede kort med hver sin rolle printet på som fx "prinsen", "jomfruen" eller "hjælperen", der skal illustrere en håndfuld arketyper, der ofte indgår i eventyr, og som helt konkret vises i udstillingen som en rolle i et kostume fortolket af H.M. Dronningen. Desuden bydes gæsterne til maskebal på

slottet med en selvvalgt maske som et legende element, der skal illustrere og kropsliggøre de mange roller og etiketter, der også i nyere tid er på spil i et kongehus. Efter endt omvisning eller som et led i besøget i udstillingen kan gæsten prøve kræfter med at klippe en hat, der er skabt særligt til udstillingen af H.M. Dronningen. Under hele åbningstiden kan gæster møde en læringspilot i Det kreative værksted, hvor de står til rådighed med vejledning til hatteproduktionen og til spørgsmål om stort og småt.

Til at varetage det høje aktivitetsniveau i årets særudstilling *Eventyrdronningen* på Amalienborg blev der rekrutteret to ekstra læringspiloter. De er i løbet af efteråret desuden blevet oplært i at varetage formidlingsopgaver på lige linje med de øvrige.

Ud af huset

2018 blev også året, hvor Læringsenheden har taget hul på arbejdet omkring at styrke sit faglige netværk i grundskolen. Dels som et mål om at synliggøre Læringsenhedens aktiviteter, særligt for at styrke bevidstheden omkring potentialet for undervisning på Amalienborg, dels som et mål om at skabe en relation til skolerne i nærmiljøet. En relation, der bygger på gensidig udveksling af viden om og ideer til undervisning for grundskoleelever i et eksternt og autentisk læringsrum. Tiltaget rummer flere opsøgende aktiviteter: oplæg på skolemøder, produktion og distribution af folder, der indeholder en præsentation af Læringsenhedens undervisningstilbud til grundskoler samt deltagelse på det kommende forårs læringsfestival og skolemesse i hhv. København og Aarhus. Tiltaget er tænkt som optakten til et vedvarende engagement i grundskolen og dens lærere med et fælles fagligt sigte: den bedst mulige læringssituation for eleverne.

Nye læringsforløb på Amalienborg

Det bedste af Amalienborg

Sidste år blev det tydeligt, at museet på Amalienborg skulle tilføres en omvisning for voksne, der kunne præsentere og formidle museets genstandsfelt på en ny og for gæsterne relevant måde. Resultatet blev omvisningen *Det bedste af Amalienborg*, der formidler arbejdsværelserne med øje for den danske kongefamilies skiftende rolle i samfundet de sidste 150 år. En tid med store historiske omvæltninger, som har præget kongernes tid på Amalienborg. Omvisningen er udviklet i samarbejde med en gruppe læringspiloter og blev lanceret som en del af sommerprogrammet i Christian VIII's Palæ 1. juli.

Omvisningen Eventyrdronningen

Omvisningen tager afsæt i H.M. Dronningens kreative processer og udtryk i arbejdet omkring scenografi og kostumedesign. Den er en del af et fortløbende ugentligt program med fem faste offentlige omvisninger i særudstillingen i hele udstillingsperioden.

Nye læringsforløb på Rosenborg

Kongerunden

Børneformidlingen på Rosenborg blev fra april udviklet med et gratis aktivitetsark til børn i alderen 6-12 år. Børnene skal hjælpe Christian med at komme i tanke om, hvilken konge han var. Christians 5.s hukkommelse vækkes til live, i takt med at børnene bevæger sig rundt på slottet, og de historiske rum og genstande bliver betragtet fra børnehøjde. Børnene bliver til slut udnævnt til Miniriddere af Rosenborg. Der blev i juli og august udleveret 1200 ark til danske børnefamilier, der besøgte slottet på egen hånd. Arkene bliver dagligt benyttet som et gratis tilbud ved besøg på egen hånd. Aktivitetsarket er resultatet af et praktikforløb, som Sine Kappel afsluttede ved årsskiftet 2017/18.

Videreudvikling af eksisterende læringsforløb

I november havde Rosenborg besøg af en 2. klasse fra Gentofte Skole, der var på forældredag. Lærings-

enhedens udviklings- og undervisningsmedarbejder, Marie Henriksen, sammensatte et særprogram for klassen, der havde ønsket at besøge slottet en hel dag. Et dagsprogram, der med en læringspilot ved roret tog klassen med på en rejse ind i et kongeligt univers, hvor et barn var bestemt til at gebærde sig på bestemte måder. Eleverne prøvede kræfter med at tillære sig forskellig viden, adfærd og etiketter. Eleverne skulle bl.a. dygtiggøre sig i kulturelle dyder og designe deres egne kroner og egne våbenskjolde. Dagen sluttede af med en kroningsceremoni i Riddersalen med alle de deltagende elever. Programmet bygger videre på eksisterende undervisningsforløb og er et eksempel på, hvordan Læringsenheden videreudvikler eksisterende tilbud for at højne oplevelsen for både små og store gæster. I dette tilfælde et videre arbejde med et format for familiesammenkomster som fx fødselsdage på slottet.

Daglige og sæsonbaserede aktiviteter

Daglige aktiviteter i Læringsenheden rummer en bred vifte af forskellige læringstilbud. En stor del af enhedens virke er baseret på undervisning af elever fra uddannelsessektoren. I 2018 har 289 skoleklasser deltaget i et undervisningsbesøg på Rosenborg og Amalienborg. Børnehaver har deltaget i 29 undervisningsforløb. Dertil kommer bookede aktiviteter for private grupper af voksne, rejseselskaber samt familier med børn: I 2018 har 264 private grupper deltaget i uformelle læringsforløb på Rosenborg og Amalienborg. Omvisninger i særudstillingen *Eventyrdronningen* på Amalienborg er blevet skudt godt i gang i efteråret 2018 med 68 faste offentlige omvisninger samt omvisninger for 18 private grupper. Desuden har vi udbudt 337 offentlige omvisninger.

Nytårskur

Ved nytårsarrangementet på Amalienborg d. 1. januar havde vi en spørgestation ved en læringspilot i Havesalen.

Vinterferie, uge 7 og 8:

Familieomvisning og kroneværksted: *I røg og damp – i fodsporet på Christian 4.* to gange dagligt på Rosenborg.

Påskeprogram:

Familieomvisning og gækkebrevsværksted: *Kongelig gæk.* På Amalienborg to gange dagligt.

Omvisning for voksne på engelsk: *Easter Tour.* Dagligt på Amalienborg.

Familieomvisning og våbenskjoldsværksted: *Frederik 4.s Hofskole.* På Rosenborg to gange dagligt.

Omvisning for unge og voksne: *Det bedste af Rosenborg.* På Rosenborg dagligt.

Aktiviteter for børnefamilier

i forårets helligdagsferier:

Læringsenheden udbød daglige familieomvisninger med tilhørende værkstedsaktiviteter i forårets helligdage på Rosenborg. I år var følgende på programmet:

Store Bededagsferien:

To daglige familieomvisninger med kroneværksted, *I røg og damp – i fodsporet på Christian 4.*

Kristi Himmelfartsferien:

To daglige familieomvisninger med våbenskjoldsværksted, *Historier på ryggen* samt daglig omvisning for voksne, *Det bedste af Rosenborg.*

Pinseferien:

To daglige familieomvisninger med våbenskjoldsværksted, *Historier på ryggen* samt daglig omvisning for voksne, *Det bedste af Rosenborg.*

Sommerprogram:

Amalienborg: Daglige omvisninger for unge og voksne på engelsk, *The Best of Amalienborg.* Dertil på dansk lørdag og søndag, *Det bedste af Amalienborg.* Rosenborg: Daglig familieomvisning og kroneværksted, *I røg og damp – i fodsporet på Christian 4.* Daglig omvisning for voksne på engelsk, *The Best of Rosenborg Castle* samt ugentligt for danske sommergæster.

Kulturnatten:

Amalienborg: Spørgestation ved to læringspiloter. Rosenborg: *Kærlighed og mørke.* Pop up-fortællinger i mørke ved fire læringspiloter (hvert 10. min.)

En af Københavns hyggeligste juleaktiviteter er *PIST VÆK! På julejagt med elefanten Hannibal*. Alle de kongelige juletraditioner er blevet væk, og børnene skal hjælpe maskotten Hannibal med at finde dem. Sporerne efter juletraditionerne gemmer sig rundt omkring på museet, og gennem dem lærer børnene om den kongelige historie og danser til sidst omkring det store juletræ i Havesalen.

One of the cosiest Christmas activities in Copenhagen is A Christmas Hunt with the elephant Hannibal. All of the royal Christmas traditions have disappeared, and the children have to help our mascot Hannibal to find them. Traces of the Christmas traditions are hidden around the museum, and through them the children learn about royal history and conclude by dancing around the big Christmas tree in the Garden Room.

Efterårsferieprogram:

Amalienborg: Ekstra omvisninger i *Eventyrdronningen* for voksne på Amalienborg.

Rosenborg: Daglig familieaktivitet, *Frederik 4.s hofskole* samt daglig omvisning for unge og voksne, *Kongelig kærlighed*. Desuden forsøger vi os med et ugentligt tilbud om offentlige omvisninger på dansk og engelsk på Rosenborg hver weekend hele efteråret.

Juleprogram:

PIST VÆK! Julejagt på Amalienborg. Daglige juleforløb for børnehaver og indskolingsklasser samt familier med mindre børn i adventsweekender op til jul. Igen i 2018 er det blevet prioriteret at åbne museet for institutioner, der ønsker at deltage i et juleforløb, inden museets normale åbningstid for at imødekomme institutionernes øvrige program. Det gør det muligt for op til 24 børnegrupper at deltage i juleprogrammet. Dagligt mellem jul og nytår: Omvisninger for voksne i *Eventyrdronningen* på Amalienborg samt *Det bedste af Rosenborg* på Rosenborg.

Øvrige aktiviteter

Åben Skole og Åbent Dagtilbud

I skoleåret 2017/18 fik Læringsenheden bevilget 31 Åben Skoleforløb samt 15 Åbent Dagtilbudsforløb

for dagtilbud af Københavns Kommune. For skoleåret 2018/19 lød bevillingen på 25 Åben Skoleforløb samt 10 læringsforløb for dagtilbud. Alle forløbene er gratis for københavnske folkeskoler og kommunale og private dagbehandlingstilbud samt daginstitutioner. De i alt 81 læringsforløb er centralt indkøbt af Fagligt Center, Skolegruppen (FAC) i Københavns Kommune. Aftalen er indgået med Skoletjenesten på Sjælland på vegne af FAC. Den første periode blev i alt 24 læringsforløb afviklet i dette regi. Samtlige 35 bevilgede forløb for 2018/19 blev afsat allerede i november 2018.

Erhvervspraktikanter fra grundskolen

Igen i 2018 har elever fra grundskolen været en uge i erhvervspraktik i Kongernes Samling. Denne gang har vi haft fornøjelsen af at tilbyde fire elever et praktikforløb i Formidlingsafdelingen; Valdemar fra 9. klasse på Virum Skole i foråret, Emily Helen Waldorf Collins fra 8. klasse på Johannesskolen på Frederiksberg i forsommeren og Simon Vinter fra 8. klasse på Enghaveskolen i Frederiksværk samt Bjørn Winther fra 9. klasse på Uglegårdsskolen i Solrød to dage i efteråret.

Som noget nyt har to gymnasieelever indgået i Læringsenhedens arbejde i forbindelse med Operation Dagsværk 7. november 2018.

Sommeren summede af gæster på Rosenborg. For at facilitere og forbedre besøgsoplevelsen allerede på slotsgrunden, har vi udover at indføre billetsystem med tidspunkt for adgang også haft to områdevagter på slotsområdet. De hjælper vores gæster med alt omkring besøget og har fået gjort flittigt brug af deres sprogkundskaber.

The summer buzzed with visitors at Rosenborg. In order to facilitate and improve the visitor experience, including on the castle grounds, we have introduced a ticketing system with timed entry, as well as positioned two guards in the castle grounds. They help our visitors with everything to do with their visit, and have made extensive use of their linguistic skills.

PUBLIKUM OG BESØGSTAL

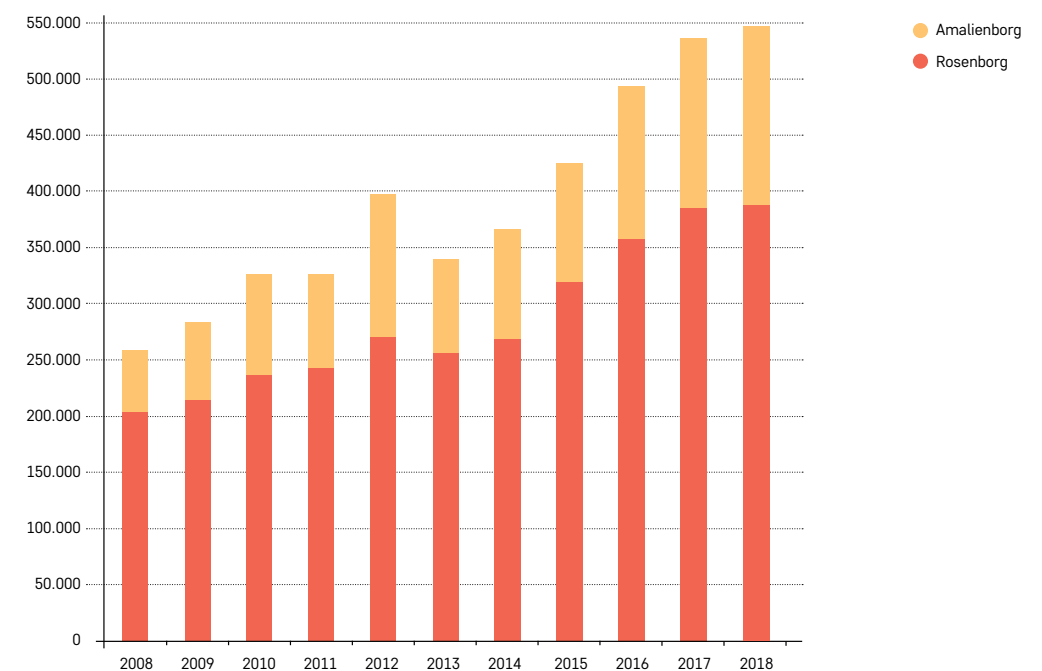
Kongernes Samling satte besøgsrekord i 2018 med i alt 545.146 gæster, hvilket var en fremgang på 2,0 % i forhold til året før.

På Rosenborg steg antallet af gæster fra 382.499 til 386.311, hvilket er det højeste antal gæster, siden slottet åbnede for offentligheden i 1838. På Amalienborg har vi haft besøg af 158.835 gæster, hvilket er 7.153 flere eller 4,7 % mere end i 2017, og en stor del af væksten kan tilskrives den store interesse for særudstillingen *Eventyrdronningen*.

For begge museer gælder det, at stigningen i antallet af gæster til dels skyldes, at København bliver stadig mere populær som turistdestination. Denne positive udvikling er blandt andet genereret af nye flyruter til byen og vækst i krydstogtsindustrien. Dog har den generelle vækst i besøgsgrundlaget i byen været lave-re i 2017 end 2018. Samtidig har det nye billetsystem på Rosenborg, med et begrænset antal besøgende for

hver tidsenhed, haft en opbremsende effekt på væksten. Dette modsvares af, at billetsystemet sikrer en bedre oplevelse for de besøgende, fordi der ikke bliver trangt på slottet, og vi får en bedre fordeling af publikum ud over dagen. Samtidig har vi fået nedbragt dage i højsæsonen med køer helt ud til Øster Voldgade.

Der er ingen tvivl om, at Kongernes Samling er attraktive mål for rejsende til København. Ca. tre ud af fire gæster er udlændinge, og vi er bevidste om at formidle dansk kultur til dem i form af den kongelige danmarkshistorie. Ofte med udsyn til deres respektive lande. Heldigvis er Kongernes Samling også en populær destination for danskere, og de ganske omfattende formidlingsprogrammer og særudstillinger gør, at antallet af danske gæster nærmer sig 160.000 på årsbasis. Vi vil fortsat arbejde på at blive en naturlig del af danskernes kulturforbrug og gøre museerne til steder, som man har lyst til at besøge mange gange i løbet af livet.

FORSKNING OG STUDIEBESØG

2018 bød på udgivelsen af Jørgen Heins storværk om Rosenborgs omfattende og internationalt betydningsfulde samling af arbejder i elfenben og narhvaltand. Hermed afsluttedes en årelang forskningsindsats fra Jørgen på flotteste vis. Værkets udgivelse er muligjort gennem velvillig hjælp fra en række fonde. Det blev præsenteret ved en reception i Riddersalen, der samtidig markerede Jørgen Heins afgang som museumsinspektør efter mere end 40 års enestående indsats for Kongernes Samling. Jørgen Hein vil dog helt sikkert også fremadrettet være aktiv forsker i Samlingen i sin nye status som museumsinspektør emeritus.

Peter Kristiansen har fortsat arbejdet med tilgængeliggørelse af Rosenborgs ældre håndskrevne inventarier. Inventariet 1797 er færdiggjort, og 1802 er under indtastning. Renskrivning af inventarierne er af stor nytte for forskning i de mange genstandes historie på slottet, da det dermed bliver muligt at søge direkte i teksten.

Peter Kristiansen arbejder med klargørelse af sine studier af Rosenborgs samling af signeter til publikation.

På foranledning af arkitekt i Slots- og Kulturstyrelsen Kent Alstrup har Peter Kristiansen udført studier i de tekstiler, som stammede fra kronprins Frederik (6.s) soveværelse på Christiansborg. Soveværelset blev indrettet i 1790 i forbindelse med kronprinsens bryllup. Slottet brændte som bekendt i 1794, og i 1797 blev de bevarede tekstiler overført til Rosenborg. Der

har været arrangeret studiebesøg i Rosenborgs magasiner i Brede

Studiebesøg

Forskningsrådgivning til Martin Davidsen fra Nationalmuseet om Rosenborgs sølvløver (Jørgen Hein 10. jan.).

Introduktion til Rosenborgs elfenben til Matthew Winterbottom fra The Ashmolean Museum (Jørgen Hein, 11. maj).

Michèle Seehafer, Abteilung Kunstgeschichte der Neuzeit. Institut für Kunstgeschichte. Universität i Bern. Seehafer ønskede at se 'Prinsessens lakerede tårnkammer' på nært hold. (Berit Møller, 21. juni)

Samtale med Joanna Marschner, Kensington Palace, vedrørende eventuelle fremtidige særudstillinger om kongelige dansk-engelske forbindelser. (Jørgen Hein, 26. juni)

Introduktion til elfenben til Kaitlin R. Grimes, Doctoral Candidate, University of Missouri-Columbia (Jørgen Hein, 10.-12. juli).

Introduktion til 18 ravtallerkener fra 1585 til Rahul Kulka, ph.d.-studerende ved the Department of History of Art and Architecture at Harvard University (Jørgen Hein, 17. juli).

Kent Alstrup, arkitekt i Slots- og Kulturstyrelsen, har besøgt magasinet for at undersøge sengetekstilerne

Rosenborgs hvide guld er endelig kommet til orde og har fået den prominente plads, det fortjener i Jørgen Heins pragtværk om elfenben og narhvalstand. På billedet ses et lågkrus fra ca. 1650 udskåret i elfenben. På ærmet optræder en procession af 14 putti i et såkaldt bakkanal, eller løssluppen kultisk fest, der hyldede vinguden Bacchus.

In Jørgen Hein's magnificent publication about ivory and narwhal tusk, Rosenborg's white gold has finally come into its own and been given the prominent place it deserves. The picture shows a lidded tankard from c. 1650 carved of ivory. On the sleeve a procession of 14 putti is seen in a so-called bacchanalia, or wild cultic festival that celebrated the wine god Bacchus.

fra Christiansborg (Frederik 6. og dronning Marie Frederikke) (Merethe Kjeldgaard og Anna Sparr, 15. nov.)

Arlen Heginbotham, The J. Paul Getty Museum. Møbler og konservering på Rosenborg Slot. (Andreas Grinde, 16. nov.)

Informationer om rejsedagbøger om Kunstammeret til Valdemar Hedelykke Grambye, ph.d.-stipendiat, SDU (Jørgen Hein, 20. nov.).

Besøg af Charles Farris, Historic Royal Palaces, vedrørende erfaringsudveksling om skatkammerstillinger. (Axel Harms, 29. nov.)

Tine Jacobsen, tekstilkonservator, Det Nationalhistoriske Museum på Frederiksborg, har besøgt magasinet i forbindelse med forskning i kopiering af Christian 5.s salvingsdragt. (Merethe Kjeldgaard og Anna Sparr, 4. dec.)

Christian 8.s signet som konge af Norge – under navnet Christian Frederik. Kongen anvendte signetet på det brev, som Christian Frederik skrev til Stortinget om sin tronfrasigelse den 10. okt. 1814. Dog er våbenskjoldet udtværet, mens lakken endnu var varm – som en figurlig markering af abdikationen. Brevet er i dag i det norske Rigsarkiv.

Christian VIII's seal as King of Norway — under the name Christian Frederik. The king used the seal on the letter he wrote to the Storting parliament, regarding his abdication from the throne on 10 October 1814. However, the coat of arms was smudged while the lacquer was still hot — like a figurative marking of the abdication. Today, the letter is kept in the National Archives of Norway.

På Rosenborg findes en af verdens fineste samlinger af elfenben og narhvalstand, der kan nydes i Heins pragtværk med ikke færre end 774 overdådige illustrationer. I forbindelse med særudstillingen *Eventyrdronningen* udgav vi publikationen af samme navn. I den blev baggrunden for H.M. Dronningens sceniske interesse og inspirationskilder rigt udfoldet i ord og billeder.

One of the world's finest collections of ivory and narwhal tusk is found at Rosenborg, which can now be enjoyed in Jørgen Hein's magnificent work, featuring no less than 774 splendid illustrations. In connection with the special exhibition The Fairy-Tale Queen, we published a book of the same name. It expands on the background for HM the Queen's interest in scenography and her sources of inspiration in an abundance of words and images.

EVENTYRDRONNINGEN

PUBLIKATIONER

Bogudgivelser

Jørgen Hein / *Ivories and Narwhal Tusks at Rosenborg Castle: Catalogue of Carved and Turned Ivories and Narwhal Tusks in the Royal Danish Collection 1600-1875, I-II*, Oversat af James Manely. Museum Tusculanum Press 2018. 851 sider.

Elisabeth von Buchwald / *Eventyrdronningen* med bidrag af Shane Brox. Redaktion: Birgit Jenvold. Kongernes Samling 2018. 103 sider.

Artikler

Jørgen Hein / "Magt og pragt for konge og knægt: Da Christian 4. slog riddere på Koldinghus" i: Thomas C. Thulstrup (red.), *Magtens Smykker*, Koldinghus 2018, pp. 124-137.

Birgit Jenvold, Julie Mørk-Hansen, Jonatan Leer og Gerda Petri / "Fra grød til galla - nyt kongeligt køkken 1967 - 2017" i: *Fyrstelige Måltider* (Red. Inge Adrian- sen, Britta Andersen, Marie Aaberg Andersen og Bodil Møller Knudsen). Gammel Estrup Herregårdsmu- seet, 2018.

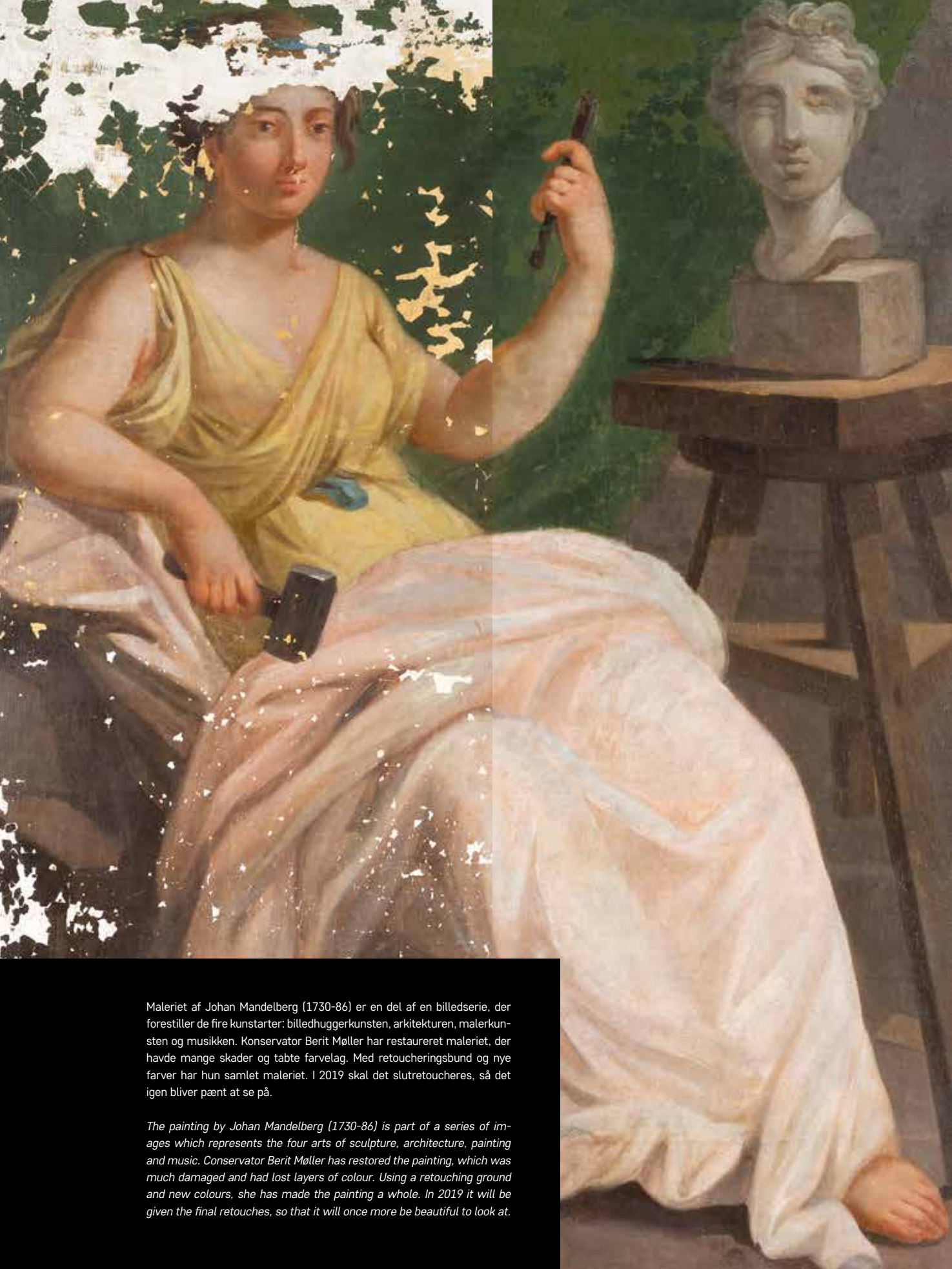
Peter Kristiansen / "Et historisk maleri: En mislyk- ket fredsengel" i Anders Olling og Hans Erik Havsteen (red.): *Politiken Historie*, vol. 2, p. 50-53. Kbh. 2018.

Berit Møller / "Historische Tapeten aus dem Druck- er". *Restaura* nr. 3/18. (2018).

Eventyrdronningen kom næsten flyvende fra start, da to balletdansere fra Pantomimeteateret dansede i Riddersalen til udstillingsåbningen. H.M. Dronningen var lutter smil, da hun sammen med de øvrige gæster betragtede de yndefulde trin fra henholdsvis tinsoldaten og ballerinaen – og H.C. Andersen ville ikke kunne have digtet et mere fantastisk rum til opførelsen end Riddersalen i al dens glans.

The Fairy-Tale Queen got off to an almost had a flying start, as two ballet dancers from the Pantomime Theatre danced in the Knight's Hall at the opening. HM the Queen was all smiles as she together with the other guests watched the graceful steps of the tin soldier and the ballerina respectively — and Hans Christian Andersen himself could not have imagined a more fantastic space for the performance than the Knight's Hall in all its glory.

Maleriet af Johan Mandelberg (1730-86) er en del af en billedserie, der forestiller de fire kunstarter: billedhuggerkunsten, arkitekturen, malerkunsten og musikken. Konservator Berit Møller har restaureret maleriet, der havde mange skader og tabte farvelag. Med retoucheringsbund og nye farver har hun samlet maleriet. I 2019 skal det slutretouneres, så det igen bliver pænt at se på.

The painting by Johan Mandelberg (1730-86) is part of a series of images which represents the four arts of sculpture, architecture, painting and music. Conservator Berit Møller has restored the painting, which was much damaged and had lost layers of colour. Using a retouching ground and new colours, she has made the painting a whole. In 2019 it will be given the final retouches, so that it will once more be beautiful to look at.

SAMLING – BEVARING – REGISTRERING

Genstandsrevision

Arkivar Steen Nottelmann fra Royal Copenhagen og fhv. kontorfuldmægtig i Kulturministeriet Peter Navntoft holdt revision den 19. december.

Revisionen tog udgangspunkt i et par prismelampetter placeret på Rosenborg i værelse 18 og gennemgik herefter de følgende 13 nummererede genstande i databasen. I de udvalgte numre var genstandene placeret både i Skatkammeret og i slottets magasiner. Udvalget konstaterede, at registreringsforholdene – herunder beskrivelserne omkring de udpegede genstande – var korrekte. Endvidere vurderede udvalget, at Samlingens muligheder for at kunne følge genstandenes lokalisering var tilfredsstillende. Herpå beså udvalget de følgende fem genstande anbragt i magasinet, og det blev konstateret, at samtlige genstande var nummererede og korrekt registrerede i databasen med hensyn til lokalisering og beskrivelse.

Derefter afholdt udvalget revision på Amalienborg. Udvalget besøgte 16 genstande i Christian 10.s arbejdsværelse med udgangspunkt i en udvalgt vase. Samtlige gennemgåede genstande var behørigt mærkede, ligesom deres lokalisering og beskrivelse var i fuld overensstemmelse med de i registreringssystemet anførte oplysninger.

En genstand var ikke registreret i den elektroniske genstandsdatabase, men kun i museets kartotekskort; noget, der var noteret ved museets egen revision af værelset.

Udvalget gennemgik herefter yderligere otte udvalgte

genstande placeret på sofabordet, herunder tre bøger. Udvalget konstaterede, at samtlige genstande var mærkede, og at de herom anførte beskrivelser og lokalisering i databasen svarede til de faktiske forhold. De tre bøger var alle registreret med placeringsangivelse i Håndbibliotekets database.

Bevaringsarbejde

Samlingen har fortsat det omfattende arbejde med en komplet tilstandsvurdering og revision af alle genstande. Vurderingerne blev i dette år udvidet med supplerende materiale til Samlingens database med fotografering af de mange genstande, der mangler foto, som blev foretaget undervejs. Endvidere blev mere detaljerede placeringsanvisninger tilføjet databasen, så det vil være nemmere at finde de enkelte genstande uden brug af de særlige magasin- og placeringslister, der fandtes før.

Der kan her for eksempel nævnes arbejdet i Glasværelset på Rosenborg, hvor alle genstandenes placering på de 83 forskellige hylder nu er markeret på tegninger direkte i databasen. Til dette arbejde måtte vi få specialbygget et aluminiumsstillads, der passede over glasburet for at kunne nå alle genstandene.

Rammeregistrant: I forbindelse med projektet med tilstandsvurderingerne blev man opmærksom på en række rammer, som ikke var registreret i databasen. Disse var ofte udskiftet med nye rammer og er derfor interessante for et maleris historie. Derfor blev en særlig rammeregistrant skabt, indtil man finder ud af, om genstandene skal indføres i databasen.

Ligeledes i forbindelse med tilstandsvurderingerne er der arbejdet hårdt på at få pudset flere montrer i skatkamrene, hvilket er et vanskeligt og tidskrævende arbejde.

Oprettelse af et arkiv over konserveringsrapporter for Kongernes Samling. Herunder indsamling af rapporter fra diverse kilder (interne såvel som eksterne fx Konservatorskolen).

Digitalisering af ovennævnte Konserveringsarkiv. Denne proces foregår løbende og afsluttes med, at alle de digitaliserede rapporter gøres tilgængelige via Samlingens genstandsdatabase.

Der arbejdes ligeledes fortløbende med registrering og indførsel af de store mængder genstande, som museet har været heldig at modtage over de sidste par år. Således er mere end 850 genstande fra *Fra Kongehusets gemmer*-udstillingen registreret.

Konserveringen har bistået ved DR's optagelser til en programrække om Frederik 9. og ligeledes statsinventariekommisionen i deres arbejde med at registrere og nummerere glaspokaler fra Frederik 8.s arbejdsværelse.

Konservering

Konservering af Christian 5.s salvingskåbe.
Konservering af bordtæppe fra Regalieværelset.
Monteret hermelinspels på en lille engelsk krone (brudekrone til Louise, Frederik 5.s forlovede)
Konservering og restaurering af maleri af Poul August Plum – *En dreng falbyder porcelænsfigurer til en ung pige*.
Rengøring af tekstiler fra Trongemakket og Gallasalen på Amalienborg.

Fortsat konservering af forgyldt spejlchatol udført af Johan Hacher. Formentlig identisk med det chatol, der

beskrives i Kunstkammerets inventarium fra 1737. Udtaget til Rosenborg forud for auktionen i lensgrevinde Danners bo 1882/83. Ligeledes afdækningsprøver af forgyldte områder på spejlchatollet med hensigten at klarlægge skabets oprindelige udseende.

Fortsat konservering og restaurering af kabinetskab fineret med valnød, tulipaner i indfarvet ahorn og ben og indlagt med florentinske mosaikker. Fod af ibenholt. Danmark, o. 1680. tilkommet 1839/43 fra Amalienborg.

Vinterrengøring ved Kongernes Samling er tilbagevendende og udnytter alle lukkemandagene til at udføre omfattende vedligehold og rengøring i udstillingsrum. Ligeledes slider det store besøgstal på både genstande og interiører, og alle konservatorerne limer, retoucherer og laminerer genstande, således at de kan bevares i udstillingerne i videst muligt omfang.

Udstillinger

Kroningstæpperne i Riddersalen på Rosenborg påsken 2018.

Klargøring, opsætning af genstande i forbindelse med særudstillingen *Til bords med Kongefamilien*, Amalienborg.

Opsætning af særudstillingen *Eventyrdronningen*, Amalienborgs Beletage. Der blevet håndteret hundredevis af genstande i forbindelse med opsætning af særudstillingen *Eventyrdronningen*. Særligt er der blevet håndteret og monteret en stor gruppe af kostumer indlånt fra Pantomimeteatret sammen med 17 kostumer kopieret ud fra Dronningens egne tegninger til samme udstilling. Til alle disse er der lavet monteringer og særlige tilpasninger, der gør, at de får et "levende" udtryk i udstillingen og ikke blot står lige op og ned som en mannequindukke.

Frederik 4.s bordtæppe har været under behandling i tekstilkonservatorernes værksted. Under den nænsomme støvsugning er der dukket mange farvestrålende silkestråde frem, der har gjort det nu lettere anløbne sølv/guldbroderi mere livligt at se på. Også guldfrynsen, der mange steder var løsnet, er blevet fastlagt. Bordtæppet bor til dagligt i Regalieværelset og hviler på kongens bord af sølv.

Frederik IV's tablecloth has been undergoing treatment in the textile conservation workshop. During the delicate vacuum cleaning many colourful silk threads peeped out, which has made the now slightly tarnished silver and gold embroidery more lively to look at. The gold fringe, which had come loose in many places, has also been refastened. The tablecloth is usually found in the Regalia Room, where it rests on the king's silver table.

NYERHVERVELSER

Museet indsamler genstande og andet materiale, der har tilhørt medlemmer af den kongelige familie, det kongelige hus i bred forstand eller som belyser monarkiets betydning for Danmark og den danske befolkning.

Samlingen har på flere auktioner indkøbt såkaldte "kastemønter" fra 1648 og 1671. Traditionen med at kaste penge i grams ved særlige begivenheder kendes over hele Europa og går tilbage til antikken. I København blev kongens kroning fejret med en offentlig fest på byens gader og torve; springvandene sprang med vin, og mad blev uddelt i rigelige mængder. Ved selve kroningsprocessionen gennem byens gader blev der kastet penge i grams; til Frederik 3.s kroning i 1648 og Christian 5.s salving i 1671 endda med særlige mønter lavet til lejligheden. Måder, som kongen kunne vise sin rigdom på og sin evne og vilje til at sørge for sit folk.

Frederik 3.s mønter er firkantede, mens Christian 5.s er trekantede. Hvorfor de ikke er runde, gives der ikke nogen forklaring på.

Samlingen har på auktion købt en lille fin tabatière, emaljeret på forgyldt metal, som har tilhørt nu afdøde

Prinsesse Elisabeth (1935-2018). Dåsen er hvid med en dekoration af konkylier og muslingeskaller. Den er formentlig udført 1758, i forbindelse med at Franz Michael Regenfuss (1713-80) udgav det flotteste konkylielværk, som man dengang endnu havde set: *Auserlesne Schnecken Muscheln und andre Schaalthieren*. Værket blev udgivet i København og dedikeret hans velynder Frederik 5. Det smukkeste eksemplar, håndkoloreret af Regenfuss' hustru, blev selvfølgelig skænket til kongen. Det findes stadig i H.M. Dronningens Håndbibliotek. Regenfuss' værk blev allerede i samtiden berømmet for sine realistiske gengivelser; konkylierne ligesom stod op fra siderne, så fint var de farvelagt, og så fint var skyggerne anbragt.

Den lille tobaksdåse er et fint eksempel på Oplysningstidens møde mellem videnskab og kunst, som man også finder i det langt større arbejde med fremstillingen af Flora Danica-porcelænet, der oprindeligt var tænkt som en gave til den russiske kejserinde Katharina den Store.

Rosenborg har fra en efterkommer af Caroline Dannemand (1812-44) modtaget en kjole af silke, vandret stribet i blå og hvidt. Caroline Dannemand var et af Frederik 6.s børn med den kongelige maitresse, Oberstinde Dannemand.

I 2018 erhvervede vi en trekantet og tre firkantede kastemønt. Dermed har vi nu i alt to trekantede og fem firkantede kastemønter i Samlingen. De blev kastet i grams ved kronings- eller salvingsfejringen. Kastemønterne er udstillet i Grønne Kabinet.

In 2018 we acquired three square and one triangular 'coins for scatter'. We therefore now have in all two triangular and five square 'throwing coins' in the Collection. They were thrown in scatter at the coronation or salvation festivities. The 'throwing coins' are on exhibition in the Green Cabinet.

Vestre / Dronning Alexandrine bærer her kroningsbrochen øverst på sit ordensbånd.
Højre / Prinsesse Elisabeth ses her ved ankomsten til D.K.H. Kronprinsparrets bryllup i 2014, hvor hun bærer kroningsbrochen øverst på sit ordensbånd.

Left / Queen Alexandrine wears her coronation brooch uppermost on her order sash.
Righth / Princess Elisabeth seen here on her arrival at the TRH the Crown Prince Couple's wedding in 2014, where she wears the coronation brooch uppermost on her order sash.

Testamentarisk gave til Kongernes Samling fra Prinsesse Elisabeth (1935-2018)

H.H. Prinsesse Elisabeth bar ofte i forbindelse med gallatafler eller andre officielle begivenheder en broche af diamanter i form af den russiske kejserkrone på sit ordensbånd. Det var Prinsessens vilje, at brochen efter hendes død skulle tilgå Kongernes Samling, som den nu er en del af.

Det er da også et ganske særligt og enestående smykke, som Prinsessen har tiltænkt museet. Et smykke, som Prinsessen havde arvet fra sin mor, arveprinsesse Caroline Mathilde, gift med arveprins Knud af Danmark. Prinsesse Caroline Mathilde havde modtaget brochen fra sin svigermor, dronning Alexandrine, som havde arvet den fra sin mor, storhertuginde Anastasia af Mecklenburg-Schwerin.

Det var firmaet Fabergé, som i forbindelse med den sidste zarkroning af Nikolaj 2 af Rusland i 1896, på bestilling fra zaren, fremstillede 18 næsten identiske kronebrocher til alle storfyrstinder af Rusland, herunder storfyrstinde Anastasia, dronning Alexandrines mor. I dag kender vi kun til eksistensen af tre kronebrocher, de øvrige er forsvundet.

Kronebrochen fra Prinsesse Elisabeth er et enestående og uvurderligt vidnesbyrd, ikke bare om de familiære relationer mellem det danske kongehus og den russiske zarfamilie, men også om den pragt, hvormed den russiske zarfamilie omgav sig. Juvelerfirmaet Fabergé var det russiske zarhofs yndede leverandør af juveler samt pryde- eller brugsgenstande, som zarfamilien benyttede eller omgav sig med, eller som i dette tilfælde brugte som gaver.

Brochen vil indgå i den nyopsætning af smykkerne og juvelerne på Amalienborgmuseet, som forventes gennemført i 2019.

Udover den russiske kroningsbroche har Kongernes Samling som testamentarisk gave fra Prinsesse Elisabeth modtaget et armbånd med portrætmedaljoner forestillende Frederik 8. og dronning Lovisa, tolv porcelænstillerkener fra Manufacture de Bruxelles samt et kongemærke i rubiner og diamanter.

Kroningsbrochen er besat med diamanter og er udført i 1896. Fabergé. Værkmester: August Holmström.

The coronation brooch is set with diamonds and was made in 1896. Fabergé. Master August Holmström.

Opdækningen til det årlige nytårstaffel i Riddersalen i Christian VII's Palæ er et kunststykke i sig selv. I særudstillingen kan vores gæster se et eksempel på en bordopdækning, der udgøres af arvestykker kombineret med to nye porcelænstallerkener efter ide af Prins Henrik. Livristerne, der serverer, bærer uniformer, der næsten er uændrede gennem generationer.

Setting the table for the annual New Year Banquet in Christian VII's Palace is an art in itself. In the special exhibition our visitors can see an example of table setting which is composed of heirlooms combined with two new porcelain plates after an idea by Prince Henrik. The footmen, who do the serving, wear uniforms which have remained almost unchanged across the generations.

UDSTILLINGER

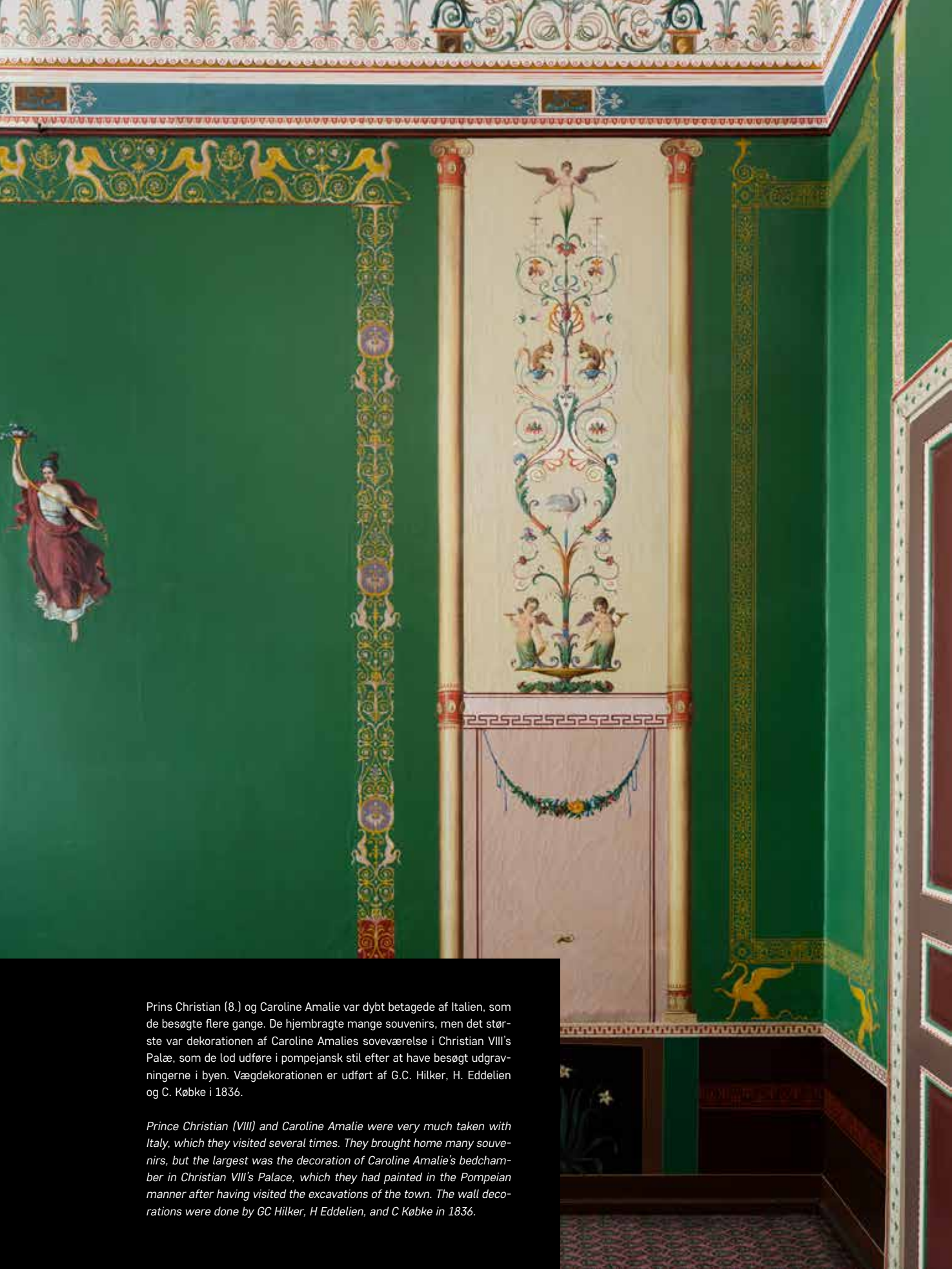
Årets udstillingsmæssige højdepunkt er den tidligere omtalte særudstilling *Eventyrdronningen* på Beletagen i Christian VIII's Palæ, der kan ses frem til d. 19. maj 2019.

På Amalienborg åbnede vi i marts den lille særudstilling *Til bords med Kongefamilien*. Organisationen European Royal Residences Association, som vi er medlem af, markerede i 2018 Det Europæiske Kulturarvsår med en stribe arrangementer på tværs af Europa. European Royal Residences Association og vi valgte at sætte fokus på den kongelige histories bidrag til vores måltidskultur. Hertil bidrog vi med to aktiviteter ud over særudstillingen, nemlig folderen *Foodiens slotsguide* og *Midsommermiddag ved slottet*. I særudstillingen formidler vi genstande, der relaterer sig til den kongelige måltidskultur gennem de seneste 150 år. Vores gæster kan bl.a. opleve den flere meter lange sølvopsats, der prydede Christian 9. og dronning Louises bordopdækninger, hi-

storiske menukort og en kuvertopdækning fra nytårsstaflet.

Traditionen tro var Samlingens fornemme samling af kroningstæpper udstillet i Riddersalen på Rosenborg i påsken. De ultrasarte tæpper slumrer resten af året på magasin, så det er kun i påsken, at deres silke- og guldtråde får lov til at stråle om kap med resten af pragtstykkerne i salen.

Fra slutningen af 1800-tallet blev mange af malerierne på Rosenborg forsynet med messingskilte. De formidlede maleriets titel, kunstneren bag og årstal for udførelsen. For at styrke publikums oplevelse af udstillingerne er vi nu i gang med at forsyne flere af vores genstande med messingskilte. Og til forskel fra 1800-tallet er det nu nødvendigt også at formidle på engelsk. Det er blevet til i alt 477 messingskilte i tre størrelser. Ikke som tidligere håndmalede, men dog graverede og udfyldt med farve. De er nu færdige og klar til montering i 2019.

Prins Christian (8.) og Caroline Amalie var dybt betagede af Italien, som de besøgte flere gange. De hjembragte mange souvenirs, men det største var dekorationen af Caroline Amalies soveværelse i Christian VIII's Palæ, som de lod udføre i pompejansk stil efter at have besøgt udgravningerne i byen. Vægdekorationen er udført af G.C. Hilker, H. Eddelien og C. Købke i 1836.

Prince Christian (VIII) and Caroline Amalie were very much taken with Italy, which they visited several times. They brought home many souvenirs, but the largest was the decoration of Caroline Amalie's bedchamber in Christian VIII's Palace, which they had painted in the Pompeian manner after having visited the excavations of the town. The wall decorations were done by GC Hilker, H Eddelien, and C Købke in 1836.

FOREDRAG OG SÆROMVISNINGER

Hver gang nye hold af Den Kongelige Livgardes soldater skal begynde vagttjeneste på Rosenborg, gives en orienterende omvisning, så de får en fornemmelse af, hvilke ufattelige værdier de vogter. Dette er i det forløbne år blevet varetaget over ni dage af Peter Kristiansen med assistance fra museets Læringsenhed.

Jørgen Selmer / Kollegaer fra The Diamond Fund i Kreml: Rundvisning i Christian VII's Palæ.

Ambassadør Mary Ellen Miller, Australien. Orientering om monarkiets historie og Kongernes Samling.

Georgiens justitsminister Thea Tsulukiani og ambassadør Gigi Gigiadze: Rundvisning på Rosenborg.

Pakistans ambassadør, S. Zulfiqar Gardezi: Rundvisning på Rosenborg.

Bestyrelsesformand for Dansk Kulturinstitut, Carsten Haurum. Besøg på Rosenborg og orientering om Kongernes Samling.

Ledelsesgruppe fra Helsingør Kommunes Museer: Rundvisning på Rosenborg.

Axel Harms / Omvisning På Rosenborg om formidling og udstillinger for hold af museologistuderende fra Københavns Universitet.

Omvisning for Pantomimeteatrets medarbejdere på Rosenborg.

Omvisning for Arbejdermuseets formidlingsafdeling på Amalienborg i forbindelse med studiebesøg

Peter Kristiansen / Foredrag i Referencegruppen for Kongens Have om livet på Rosenborg og i Kongens Have i ældre dage.

Indlæg på MUSUND-konferencen i Helsingør: *Fake news er old news* - om museernes lemfældige forhold til genstandes ældre historie.

Mikael Bøgh Rasmussen / gæsteforelæser i renæssancekundskab ved Institut for Engelsk, Germansk og Romansk, Københavns Universitet og i kunsthistorie ved Institut for Kunst og Kulturvidenskab, Københavns Universitet. Medlem af det kunsthistoriske censor-korps.

Omvisning for kunsthistoriestuderende fra Københavns Universitet i H.M. Dronningens Håndbibliotek.

Omvisning for Filologisk-historisk Samfund i H.M. Dronningens Håndbibliotek.

Jørgen Hein / *Elfenben og narhvaltand – Elefanter og enhjørninger*, Davids Samling.

Omvisning på Rosenborg for kolleger fra Skatkammeret i Moskva, The Gokhran of Russia.

Omvisning på Rosenborg for kolleger fra Versailles.

Magt og pragt for konge og knægt: Da Christian 4. slog riddere på Koldinghus, foredrag for Odense Folkeuniversitet på Koldinghus.

Omvisning på Rosenborg for Rose Hussey, Royal Collections

Bodil Stauning / "Reconstructing the music in an 18th-century cabinet coded on pin barrels" om Lehmann-projektet. "Old and new approaches to furniture conservation": symposium arrangeret af Stitching Ebenist i Amsterdam.

Vores gæster fik en oplevelse udover det sædvanlige til arrangementsrækken *Midsommermiddag ved slottet*. I et stort telt på slotsgrunden bød vi på en kulinarisk rejse gennem 1600- og 1700-tallets fyrstelige højbord, mens musikanterne spillede hofmusik fra perioden. Mellem retterne præsenterede historiker Louise Sebro maden og krydrede det med viden om tidernes skiftende gastronomiske tendenser.

Our visitors had an experience out of the ordinary during the event Midsummer Dinner at the Castle. In a large tent in the castle grounds we took them on a culinary journey to the royal high tables of the 17th and 18th centuries, while musicians played court music from the period. Between the dishes, historian Louise Sebro presented the food and spiced it with information about the changing gastronomical tendencies of the age.

SÆRLIGE BESØG OG ARRANGEMENTER

1/1 Museet på Amalienborg holdt åbent for de mange forbipasserende københavnere og turister fra hele verden, der kom til Slotspladsen for at se Livgarden i galla. Museet bød på "Nytårskur" med levende musik og en mindre plancheudstilling, der fortalte om nytårets pligter og traditioner i Kongehuset. Der var også mulighed for at besøge spørgestationen med en læringspilot i Havesalen.

5/2 Måltidspuljens publikation *Fyrstelige Måltider* blev præsenteret under overværelse af D.K.H. Prins Joachim og Prinsesse Marie, for pressen og et indbudt publikum i Beletagen i Christian VIII's Palæ. Velkomsttale ved museumsdirektør Jørgen Selmer og taler ved museumsinspektør Britta Andersen, Gl. Estrup, Bodil Møller Knudsen, forhenværende leder af Byarkivet i Horsens, museumsinspektør Jesper Munk Andersen fra Lolland-Falsters Museum, Jonatan Leer, postdoc ved Aarhus Universitet, samt H.K.H. Prins Joachim.

20/3 Interview af Jørgen Hein til Anders Højberg Kamp og Louise Trier om Rosenborgs elfenben til artikel i *Københavnsposten*.

18/4 Jørgen Hein medvirkede i en DR-optagelse om Christian 4.s ridderlagskårde og smykker, der skulle udlånes til Koldinghus.

2/5 Kongernes Samling var vært for Kulturklubben, København, i anledning af klubbens 25-års jubilæum. Velkomst ved museumsdirektør Jørgen Selmer. Foredrag *Kulturklubben* i 25 år ved medlem af Kulturklubben gennem alle 25 år, direktør Mette Broksø Thygesen, Tycho Brahe Planetarium. Kongernes Samling: *Ny organisation – ny "arbejdskultur" – nyt og gam-*

melt frontpersonale – mange flere gæster, men ikke flere m2! – foredrag ved Axel Harms. Præsentation af fornyelser i de historiske interiører på 1. sal på Rosenborg ved Jørgen Selmer og Axel Harms. Jubilæumsfrokost i Orangeriet.

19-23/6 I et samarbejde mellem Kongernes Samling, Orangeriets køkkenchef Jasper Kure og historiker Louise Sebro blev gastronomi, fællesspisning og historisk formidling forenet under sommerens fem arrangementer *Midsommermiddag ved slottet*. Her blev museets gæster inviteret til at smage, lytte og dufte sig gennem historien. I stofteltet foran slottet var 70 gæster samlet pr. aften til de udsolgte middage. Deres kulinariske rejse gennem 1600- og 1700-tallets kongelige køkkenkunst blev kompletteret af historiker Louise Sebro's fortællinger og hofmusik af musikanter på cello og traversfløjte. Det var første gang, at slottets udeareal blev inddraget aktivt som platform for formidlingen.

20/6 Afskedsreception i Riddersalen på Rosenborg for museumsdirektør Jørgen Selmer. Taler ved kabinetssekretær, direktør Henning Fode, formidlings- og forskningschef Axel Harms og Jørgen Selmer. Musikindslag ved klarinetkvintet fra Den Kongelige Livgardes Musikkorps.

26/9 Åbning af særudstillingen *Eventyrdronningen* ved H.M. Dronning Margrethe, og til stede var også D.K.H. Prins Joachim og Prinsesse Marie. Første del af programmet fandt sted i Riddersalen i Christian VII's Palæ. Her holdt Dronningen og kabinetssekretær Henning Fode taler, derefter optrådte to balletdansere fra Pantomimeteatret. Herefter så gæsterne særudstillingen i Christian VIII's Palæ.

Den 23. oktober kom TV2 News forbi for at interviewe museumsdirektør Thomas C. Thulstrup i Riddersalen. Anledningen var Lonely Planets kåring af København som verdens bedste by at besøge i 2019. I indslaget fortalte museumsdirektøren om, hvad der gør Rosenborg til noget helt særligt at besøge.

On 23 October TV2 News visited us to interview the museum director Thomas C. Thulstrup in the Knights' Hall. The occasion was Lonely Planet having chosen Copenhagen as the top city to visit in the world in 2019. In the feature, the director spoke about what makes Rosenborg such a special place to visit.

27/9 Afskedsreception for Jørgen Hein i Riddersalen på Rosenborg samt præsentation af hans elfenbensværk *Ivories and Narwhal Tusks at Rosenborg Castle: Catalogue of Carved and Turned Ivories and Narwhal Tusks in the Royal Danish Collection 1600-1875*. Taler ved Peter Kristiansen, Axel Harms, Katia Johansen og Jørgen Hein. Musikindslag fra Den Kongelige Livgardes Musikkorps.

2/10 Les Amis de Sèvres – selskab for franske porcelænsamlere – var på studietur til danske porcelænsamlinger og skulle selvfølgelig besøge Rosenborg. De blev vist rundt af Peter Kristiansen.

12/10 Kulturnat på Amalienborg og Rosenborg. På Amalienborg kunne vores gæster nyde levende musik i Havesalen og besøge spørgestationens to læringspiloter, der stod klar med spørgsmål og svar til den kongelige historie. På Rosenborg var der traditionen tro helt mørkt, og vores gæster kunne hygge sig med at gå rundt med lommelygte. Hvert 10. minut var der pop op-fortællinger i forskellige gemakker og sale på slottet under temaet *Kærlighed og mørke*.

27/10 Steffen Heiberg interviewede Jørgen Hein på årets bogmesse om bogværket *Ivories and Narwhal Tusks at Rosenborg Castle*.

6/11 Studiebesøg fra Formidlingsafdelingen på Arbejdermuseet i *Eventyrdronningen* på Amalienborg v. Axel Harms og Sine Kappel.

27/11 Besøg af officiel delegation fra Vietnam. Modtagelse af museumsdirektør Thomas C. Thulstrup og rundvisning på Rosenborg ved Casper Lindblad Andersen

16/12 I forbindelse med premieren på filmen *Christian IV – den sidste rejse* afholdt Kongernes Samling i samarbejde med produktionsselskabet Good Company Films fire særvisninger om Christian 4. på Rosenborg, der blev efterfulgt af en biograftur i Empire Bio med filmvisning og sponsoreret øl. Omvisningerne for næsten 70 gæster blev afholdt ved læringspiloter Anine Ida Thorlacius, Elizabeth Aagren Mikkelsen, Lydia Skov Jørgensen og Nete Bier Kirkegaard.

I 2018 rejste Christian 4.s ridderslagskærde til Koldinghus for at indgå i særudstillingen *Magtens smykker*. Kærden er fra 1616 og er tilskrevet guldsmeden Corvinianus Sauer i København. Emaljearbejdet var højeste mode, og mange hvide diamanter pryder kærden, men i det gyldne årti efter sejren i Kalmar havde også Christian 4. penge som ingen dansk konge før eller siden.

In 2018 Christian IV's accolade rapier travelled to The Museum at Koldinghus to be part of the special exhibition The Splendour of Power. The rapier stems from 1616 and is ascribed to the goldsmith Corvinianus Sauer of Copenhagen. The enamelwork was the height of fashion and many white diamonds adorn the rapier reflecting the wealth of Christian IV in the golden decade after the victory at Kalmar.

UDLÅN

21. januar – 12. august 2018: Nivaagaards Malerisamling, særudstillingen *Blomstermaleren J.L. Jensen*: 3 stk. porcelænsmalerier med blomster og frugter, Frederik 6. ca. 1820.

6. marts 2018 (hjemtaget samme dag): Museumslandschaft Hessen Kassel, særudstillingen *Think big! Doing great things? Landgrave Carl in Hesse and Europe*: Pokal af bjergkrystal med en vinget genius. På foden Landgrev Carl af Hessens våben og valgsprog. Signeret: C. Labert fecit Cassel 1689. Gave til Christian 5.

28. marts – 9. september 2018: Den Gamle By Aarhus, særudstillingen *Fra Dronningens Garderobe*: Indianerdragt med kæde, skolebøger, fem kufferter, pelsfrakke fra Birger Christensen, dukkevogn, cykel, lyseblå morgenkåbe, koralfarvet barnekjole, hvid barnekjole, legebukser, grønlandsk dragt, dukke, taske, et par røde sko med spænde, et par sribede rød-hvide sko.

16. april – 21. oktober 2018: Koldinghus, særudstillingen *Magtens smykker*: Christian 4.s ridderslagskærde 1617, hængesmykker med dødningehoved og navnetræk, armbånd fra dronning Sophie Amalie, et par ørenlokker med glasflusser fra dronning Sophie Magdalene, et par ørenlokker fra prinsesse Charlotte Amalie, halskæde af flodperler fra dronning Caroline Mathilde, et par ørenlokker af bjergkrystal, gul to-

pas fra dronning Caroline Mathilde, guldring med safir, Frederik 2.s vielsesring.

24. maj 2018 – 31. december 2018: Det Nationalhistoriske Museum på Frederiksborg, særudstillingen *H.K.H. Kronprins Frederik Prins til Danmark*: Færødragt, forlovelsessæt, OL-træningsdragt, legetøjshund, matrostøj, fløjte, lyseblå frakke, sæbekassebil, marionetdukke, skoletaske, skolebøger, Kronprinsessens brudekjole, skitse af brudekjole, uniform fra Kronprinsens besøg i Thailand, trøje, walkman, rejsegrammofon, Kronprinsens livregimentsuniform, Christian 9.s hestegardeuniform, Frederik 8.s general-gallauniform, dronning Ingrid's kjole (Kronprinsens dåb/18-års fødselsdag), Frederik 7.s hvide skindkravehandsker.

19. juni – 26. september 2018: Rijksmuseum Amsterdam, særudstillingen *Kwab*. Lågkrus af sølv, form som en mandsling fra Christian 4.s tid.

27. september 2018 – 16. oktober 2019: Museum Skanderborg, særudstillingen *Holger Blom*: Lang Holger Blom-kjole, rosa med guldblomster fra Dronning Ingrid's besøg i Thailand i 1962. To hatteæsker fra Vagns hattesalon.

For alle udlån er der udført tilstandsrapporter, der er gennemgået med låner ved både start og slut af udlånet. Alle genstande, der udlånes, transporteres med kurér.

Det var fascinerende at se "Christian 10." og "Frederik 9." tale sammen under DR's optagelser til serien om Frederik 9. DR optog flere scener i Christian 10.s arbejdsværelse, hvor filmholdet passede godt på interiøret undervejs og iførte sig blå Futter. Nu glæder vi os bare til at se serien...

It was fascinating to see "Christian X" and "Frederik IX" talking to one another during DR's recordings for the TV series about Frederik IX. DR recorded several scenes in Christian X's study, where the film crew took great care not to damage the interior, as well as putting on blue over-shoes. Now we're just looking forward to seeing the series...

MARKETING OG PR

Marketing

Der var ikke mange kedelige marketingøjeblikke i 2018. Med det stigende besøgstal og øgede aktivitetsniveau er også fulgt et højere marketingbudget med større eksponering til følge.

For vores danske gæster betyder det især, at vi nu er synlige i forbindelse med alle vores ferieaktiviteter. Imens kunne vores udenlandske gæster i 2018 møde os på Google, i lufthavnen, på bykort og andre turistrettede tryksager. I år var vi for første gang synlige på hele den nedre del af Easyjets boardingkort, så vores gæster allerede inden afrejse kunne motiveres til at aflægge os et besøg.

I forbindelse med særudstillingen *Eventyrdronningen* har vi kørt en større marketingkampagne, der fortsætter i 2019. Også arrangementet *Midsommermiddag ved slottet* fik sin egen marketingkampagne, og det var også første gang, at vi prøvede at sælge en oplevelse via PolitikenBillet, hvilket genererede en stor interesse. For begge kampagner gjaldt det, at vi både har annonceret på print og digitalt. Med vores elektroniske billetsalg giver det i stigende grad mening at annoncere digitalt, fordi vi kan sende interesserede direkte ind i vores webshop.

PR

Det har også været et begivenhedsrigt PR-år for Kongernes Samling med megen dækning i ind- og udland. Den geografiske dækning spænder vidt, og vi har haft tv-hold på besøg fra bl.a. Argentina, Frankrig, Japan, Storbritannien og Japan samt skrivende journalister fra andre lande.

Til programmer på DR har Rosenberg medvirket to gange; dels er museumsinspektør Jørgen Hein blevet interviewet om Christian 4.s kroningskærde, og vi har også lagt gemak til et interview med historiker Steffen Heiberg om Christian 4.s forhold til Kirsten Munk. På Amalienborg har et stort hold fra DR brugt to optagedage på Christian 10.s arbejdsværelse. Optagelserne skal bruges til en dramatiseret programserie i fire afsnit om Frederik 9. I 2017 optog Good Company Films slutscenen til filmen *Christian IV – Den sidste rejse* foran Rosenberg. Filmen fik premiere i december 2018. I et samarbejde med produktionsselskabet afholdt vi et særarrangement på Rosenberg og i Empire Bio, hvor deltagerne først fik en omvisning på slottet i kongens fodspor for derefter at se filmen i biografen. Forhåbentlig giver filmen flere danskere lyst til at vide mere om Danmark i 1600-tallet.

I løbet af året har vi opnået god omtale af vores familieaktiviteter i skoleferierne på Rosenberg og Amalienborg. Lige efter nytår fik vi også meget omtale af vores øgede besøgstal i 2017, som journalisterne syntes, var interessant at koble til indførelsen af tidspunktsbestemt billetsalg på Rosenberg.

Særudstillingen *Eventyrdronningen* har nydt stor interesse fra både lokale og landsdækkende medier og er også blevet omtalt i udenlandske medier. Vores sommerevent *Midsommermiddag ved slottet* var en god anledning til at nå ud til nye målgrupper og blive omtalt i nye medier.

For at nå nye målgrupper lancerede vi en Instagram-profil i slutningen af 2018, der hurtigt fik mere

D. 7. februar fik vi besøg af DR2, der arbejdede på en programserie om smykker og de historier, de bærer med sig. Her fortalte museumsinspektør Jørgen Hein om Christian 4.s ridderslagskærde, der både skulle udstråle magt og pragt. Den blev dog ikke anvendt til at slå riddere med, men som sidekærde og dermed et slags avanceret smykke.

On 7 February we were visited by the TV channel DR2, who were working on a series of programmes about items of jewellery and the stories they carry with them. Curator Jørgen Hein spoke about Christian IV's accolade rapier, which was designed to demonstrate both power and magnificence. It was not used to strike at knights with, however, but as a side-sword and therefore as a kind of advanced item of jewellery.

end 1.000 følgere. Det billedbårne sociale medie er en meget egnet platform til at vise vores smukke eksteriører og interiører på nye måder eller med fokus på hyperdetaljer. Konservatorhistorier og andre procesbilleder er også populære historier, som vi også oplever det på Facebook.

I oktober kårede Lonely Planet København til "The World's Top City for 2019" og angav Rosenborg som en af de gode grunde til at besøge byen. Vi blev naturligvis meget beærede over det og har haft svært ved at få armene ned. Nu håber vi, at den fornemme kåring giver flere mennesker lyst til at rejse hertil og aflægge os et besøg i 2019.

En morgen i april var det store flyttedag for fire sandstensfigurer, der skulle køres til Kongernes Lapidarium. En kran måtte i brug for at transportere de tunge figurer, der fra 1611 stod på Portbygningen for siden at rykke indenfor i ly for vind og vejr. De menes at forestille gudinderne Juno og Diana samt de personificerede dyder Prudentia (klogskab) og Temperantia (mådehold).

One morning in April it was removal day for four sandstone figures, which were to be driven to The Lapidarium of Kings. A crane was needed to transport the heavy figures, which from 1611 stood on the Gate House before being moved indoors, sheltered from wind and rain. They are thought to represent the goddesses Juno and Diana as well as personifications of the virtues Prudentia (intelligence) and Temperantia (moderation).

DRIFTSGRUNDLAG

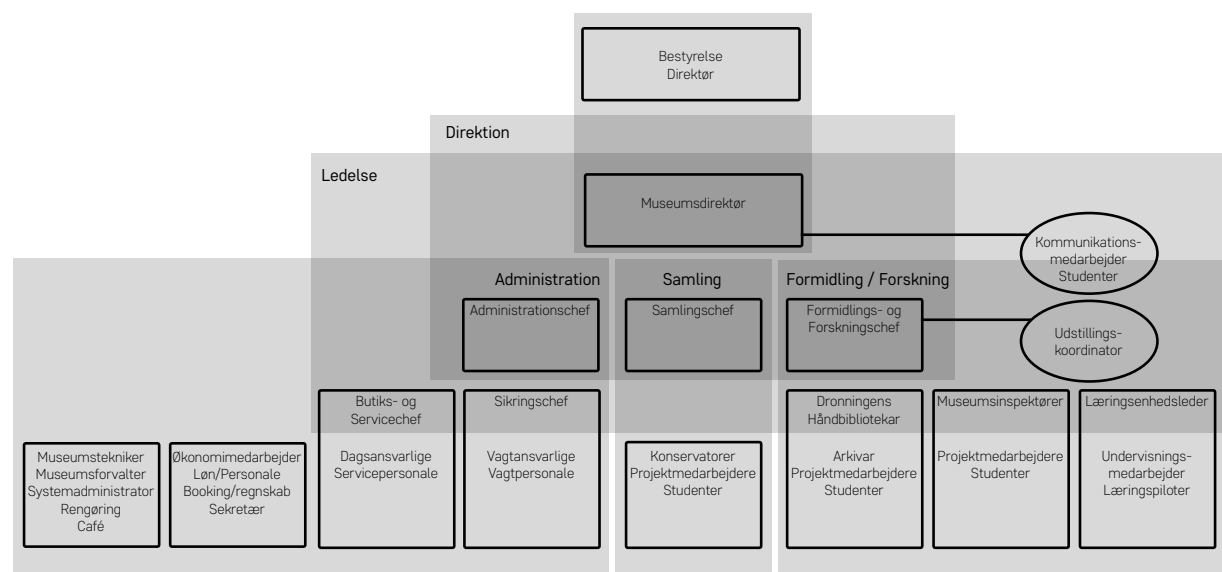
Kongernes Samling, hvis vedtægtsbestemte navn er "De Danske Kongers Kronologiske Samling", er et kulturhistorisk museum og en selvejende institution, der er omfattet af og modtager statsligt driftstilskud i henhold til Museumsloven. Museet skal derfor opfylde lovens hovedformål, som er at "indsamle, registrere, bevare, forske og formidle" inden for det virkeområde, som museet dækker. Dette virkeområde er beskrevet i en række kongelige resolutioner siden 1854 og sammenfattes på følgende måde: *"Med udgangspunkt i malerier, møbler og andre genstande, som har tilknytning til den danske Kongefamilie, er samlingens formål at fremstille en del af Danmarkshistorien fra Christian 4.s regeringstid til nutiden"*.

Kongernes Samling har til huse i bygninger, der ejes og drives af Slots- og Kulturstyrelsen. Takket være et tæt og godt samarbejde sikres det, at bl.a. vedligeholdelsesarbejde på bygningerne gennemføres så smidigt som muligt i forhold til museets mange gæster og hensynet til samlingerne. I 2018 har samarbejdet bl.a. fokuseret på ombygningen af dele af kælderen i Christian VIII's Palæ, så der kan blive væsentlig bedre forhold for publikum i billetsalg og museumsbutik. Dette forventes afsluttet i foråret 2019.

En forudsætning for at opfylde museets hovedformål, lovkrav og forventninger er i første række, at det øko-

nomiske grundlag er til stede. Museets driftsøkonomi er baseret på det statslige tilskud samt indtægter fra blandt andet éntreindtægter, omvisninger, undervisning og butiksdrift samt i mindre omfang salg af tjenesteydelser som for eksempel rekvireret konservering. I et "almindeligt" år dækker det ordinære statstilskud under 1/4 af de samlede udgifter, mens resten hovedsagelig dækkes af entréindtægter. Museet er dermed et af de mest selvfinansierende i landet.

I skrivende stund er regnskabet for 2018 ikke færdigt og revideret. I 2018 budgetterede Samlingen med et underskud på godt 7 mio. kr. Årsagen til dette træk på museets egenkapital var en større ombygning af butiks- og publikumsområdet på Amalienborgmuseet, som Samlingen valgte at finansiere af egne midler. Overordnet set består museets indtægter af et statstilskud, der inkluderer kompensation for gratis adgang til unge under 18 år, og som udgør 8,7 mio. kr. Indtægter fra butik og cafédrift er budgetteret til ca. 2,5 mio. kr. Øvrige indtægter til 0,8 mio. kr. Den væsentligste indtægt er entré, som er budgetteret til 33 mio. kr. i 2018. Museets største udgift er lønudgifter; disse udgør mere end 55 % af de samlede udgifter. En anden stor udgift er indvendigt vedligehold af bygninger. Museet bestræber sig på, at økonomien balancerer, men har muligheden for at spare op til større projekter over flere år.

Det nye organisationsdiagram afspejler fortsat tre-deligen af ledelsesområderne inden for administration, samling og formidling/forskning, mens kommunikationsområdet er blevet udspaltet og nu refererer til museumsdirektøren. En kommende nyoprettet stilling som udstillingskoordinator vil høre til under formidling/forskning.

The new organisational diagram continues to reflect the tripartite structure of the management level within administration, collection and communication/research, while the PR department has been portioned off and is now under the museum director. The future position of exhibition coordinator will be part of communication/research.

ORGANISATION

Værdier

I 2018 har vi udviklet et fælles værdisæt, som afspejler den måde vi som medarbejdere i organisationen vil arbejde og samarbejde på. Værdigrundlaget har været drøftet i alle personalegrupper, hvor alle har haft mulighed for at byde ind. Resultatet af arbejdet med værdierne i de forskellige personalegrupper har dannet grundlag for Samarbejdsudvalgets beslutning om identifikation af de fire værdier, vi som organisation gerne vil stå for:

GOD KOMMUNIKATION

Vi kommunikerer tillidsbaseret på tværs af personligheder og fagområder.

FÆLLESSKAB

Vi værdsætter, hjælper og anerkender hinanden.

FAGLIG STOLTLED

Vi er engagerede og stolte af at udfolde vores faglighed i hverdagen.

HISTORIEBÆRER

Vi bærer historien ind i fremtiden og sætter vores aftryk på den.

I løbet af 2019 og fremadrettet vil vi arbejde med at gøre værdierne til en integreret del af vores måde at arbejde på.

Strategi 2019-22

For at prioritere og skabe en tydelig retning for organisationens arbejde de kommende år, arbejdede direktionen i sidste kvartal af 2018 med at formulere en ny strategi for perioden 2019-22. Resultatet

blev strategien *Strategi 2019-22. Kongernes Samling – en relevant og engagerende kulturinstitution*, som ud over en vision også identificerede to strategiske fokusområder for perioden. I korthed lyder strategien som følger:

Vision

Kongernes Samling skal være blandt verdens mest relevante og engagerende kongelige samlinger.

Mission

Kongernes Samling skal give et enestående indblik i livet for Danmarks konger og dronninger – menneskene bag det danske monarki. Derfor vil vi frem til 2022 gennem forskning, bevaring og formidling transformere vores permanente udstillinger på Amalienborg og udvikle udstillingerne på Rosenborg. Alt sammen så vi kan tilbyde en museumsoplevelse af endnu højere kvalitet.

Strategiske fokusområder

Amalienborgmuseet skal i 2022 fremstå som moderne, relevant og engagerende, året, hvor Hendes Majestæt Dronningen kan fejre sit 50-års regeringsjubilæum.

Kongernes Samling vil oparbejde kompetencer inden for projektstyring og generere ny viden om museets dragsamling for at understøtte fremtidige planer på området.

Derudover har vi identificeret en række organisations- og udviklingsmål, som i første kvartal af 2019 vil resultere i en decideret handlingsplan for de kommende år.

BESTYRELSE OG PERSONALE

Bestyrelse

H.K.H. Kronprinsessen (udnævnt til medlem af bestyrelsen af H.M. Dronningen den 15. februar 2019)

Kulturminister Mette Bock

Direktør

Kammerherre, kabinetssekretær
Henning Fode

Direktion

Museumsdirektør Thomas C Thulstrup (tiltrådt 1.10.2018)

Museumsdirektør Jørgen Selmer (fratrådt 30.6.2018)

Administrationschef Trine Klitgaard Bro (konstitueret museumsdirektør 1.7.2018-30.9.2018)

Samlingschef Andreas Grinde

Formidlings- og forskningschef Axel Harms

Ledelsesgruppe

Direktionen, samt

Museumsinspektør Jens Gunni Busck (tiltrådt 1.3.2018)

Barselsvikar læringsenhedsleder Connie Hansen (fratrådt 1.6.2018)

Museumsinspektør Jørgen Hein (fratrådt 31.12.2018)

Museumsinspektør Birgit Jenvold

Museumsinspektør Peter Kristiansen

Læringsenhedsleder Sissel Drej-øe Langkilde (tilbage fra barsel 7.5.2018)

Regnskabschef Gitte Bruun Lassen (fratrådt 1.11.2018)

Sikringschef Mette Lohse

Service- og butikschef Esther Mad- sen (fratrådt 31.8.2018)

Service- og butikschef Martine No- rum (tiltrådt 1.9.2018)

H.M. Dronningens Håndbibliotekar Mikael Bøgh Rasmussen

Konservering

Konservator Merethe Kjeldgaard

Konservator Berit Møller

Konserveringstekniker Tom Feil- berg

Konserveringstekniker Gunhild Hvass

Konserveringstekniker Bodil Stau- ning

Konservator Mikkel Storck (fratrådt 31.12.2018)

Konservator Pernille Kokfelt (13.8-12.10. 2018)

Konserveringstekniker Anna Kristina Sparr

Konserveringstekniker Thea Kaas

Holm (01.03.2018-01.04.2018)

Historiker Vibe Maria Martens (5.2.2018-4.6.2018)

Studentermedhjælper Young Mee- Rim (fratrådt 28.2.2018)

Praktikant Magnus van Soest (fra- trådt 14.12.2018)

Praktikant Anine Thorlacius (fra- trådt 14.12.2018)

Det var med stor beklagelse at museet d. 31 december i år måt- te sige farvel til vores kulturhisto- riske konservator Gunhild Hvass, der gik bort efter længere tids syg- dom. Gunhild har med stor passi- on og professionalisme passet på museets genstande og interiører som om, det var hendes egne i de 23 år, hun var ansat ved museet. Gunhilds fine konserveringsarbej- de af glas, sølv, elfenben og skild- paddeskjold kan ses overalt i mu- seets værelser og skatkamre. Hun var en skattet kollega og vil blive savnet af os alle.

H.M. Dronningens Håndbibliotek

Studentermedhjælper Niels Groth Katballe (19.2-31.8.2018)

Bogbinder og bogkonservator Lis- beth Lund (fratrådt 31.12.2018)

Arkivar Julie Mørk-Hansen (fra 1.5.2018, førhen Amalienborg- museet)

Studentermedhjælp Kristian Stre- et (tiltrådt 22.10.2018)

Frivillige projektmedarbejdere: Mi- kael Kristensen og Ebbe Holmboe

Kommunikation og Formidling

Studentermedhjælper Nanna Claudius Bergø

Studentermedhjælper Caroli- ne Vorsholt Danielsen (tiltrådt 01.06.2018)

Udviklings- og undervisningsmed- arbejder Marie Nørreby Henriksen

Studentermedhjælper Julie Nør- bæk Jensen (fratrådt 30.4.2018)

Projektmedarbejder Sine Kappel

Kommunikationsmedarbejder Jeanne Sølbeck

Administration

Bookingkoordinator Isabella Falsing

Controller Tanja Neergaard (til- trådt 1.11.2018)

Løn- og personalemedarbejder Mathilde Peters

Bookingmedarbejder Georgios Savvakis (tiltrådt 1.5.2018)

Sekretær Jette Sønderkov Ve- sterdal (tiltrådt 1.8.2018)

Teknik, IT, rengøring, café

Systemadministrator Tore Dals- gaard (fratrådt 31.12.2018)

Museumstekniker Erik Larsen

Museumsforvalter Jacob V. Mad- sen

Rengøring varetages af firmaet "Alt i Ren"

Caféen ved Rosenborg: Forpagtet af restauratør Marie Kure, Restau- rant Orangeriet, Kongens Have, under navnet: "The Garden Café, Rosenborg"

Servicepersonale

Emilie Esmann Andersen

Nikolaj Porskjær Andersen (tiltrådt 19.4.2018)

Caroline Fonnesbæk Brandt (4.4.2018-15.9.2018)

Oline Quistgaard Bransner

Thomas Christensen

Ella Costello (tiltrådt 1.2.2018)

Birgit Damgaard

Alma Ducheyne

Marianne Dupont (fratrådt 31.12.2018)

Nette Børkdal Ebbesen

Inge Lise Fürst

Elisabeth Hagland (fratrådt 30.11.2018)

Christina Hansen

Parwana Haydar (15.5.2018-31.12.2018)

Kirsten Trans Hedegaard (tiltrådt 19.4.2018)

Helen Hjertholm (tiltrådt 1.2.2018)

Mickey Holm

Lukas Eggers Knudsen (4.4.2018-31.12.2018)

Gitte Lærkedahl

Steffen Løvkjær (fratrådt 31.12.2018)

Maria Malling

Birgitte Bardtrum Momme

Casper Nexø

Anette Olsen (fratrådt 31.3.2018)

Emma Nørholm Poole (fratrådt 31.5.2018)

Kim Popp

Ulla Puck

Pernille Simonsen (tiltrådt 21.3.2018)

Rikke Bo Sørensen (fratrådt 30.11.2018)

Camilla Maj Sørensen (fratrådt 31.3.2018)

Ninja Theuerkauf

Anna Naya Tøttrup (19.4-15.9.2018)

Vagtpersonale

Martin Alyanak

Jon Andersen

Søren Asp

Kai Bang

Hannah Bitton (fratrådt 31.5.2018)

René Bobirk (fratrådt 31.12.2018)

Lisbeth Brask (tiltrådt 17.5.2018)

Jon Bresler

Jens Peder Byrgesen

Christin Callesen

Tony Chi (fratrådt 31.1.2018)

Lise Dahl Christensen

Kenneth Dürr

KURSER, KONGRESSER, MØDER

Thomas C. Thulstrup

Møde i Kulturklubben.

Afslutningsceremoni for Det europæiske kulturarvsår 2018, Association des Résidences Royales Européennes, Château de Versailles, Frankrig.

Møde i Styregruppen for Parkmuseerne.

Modtager af Ole Haslunds Kunstnerlegat.

Kurator for særudstilling på Kol-dinghus, som åbner 27. april 2019: *PRINSESSE AF TIDEN. H.K.H. Prinsesse Benedikte og 75-års Danmarkshistorie*

Jørgen Selmer

ODM Chefnetværksmøde i Mid-delfart.

Specialmuseumsforeningens generalforsamling og møde på Nr. Vosborg.

Seminar: *360 graders ledelses-kommunikation*, arrangeret af Dansk Magisterforening

ODM's Arbejds miljøuddannelse.

Seminar: *The Essence of Curiosity*,

Netværksmøde i F5.

Seminar: *Spor og vejledninger i form af adfærdsledende design*, Netværksgruppen Inspiring Women.

Symposium: *Surviving and Thriving in Academia and Business*, DTU.

Trine Klitgaard Bro

Seminar: 360 graders ledelses-kommunikation, arrangeret af Dansk Magisterforening

ODM's Arbejds miljøuddannelse

Seminar: The Essence of Curiosity, Netværksmøde i F5

Seminar: Spor og vejledninger i form af adfærdsledende design, Netværksgruppen Inspiring Women

Symposium: *Surviving and Thriving in Academia and Business*, DTU

Andreas Grinde

God registreringspraksis med SARA, Organisationen af Danske Museer.

Axel Harms

Generalforsamling i Association des Résidences Royales Européennes, El Escorial, Madrid.

Bestyrelsesmøder i Association des Résidences Royales Européennes på Rosenborg, og Château de Versailles, Frankrig.

Afslutningsceremoni for Det europæiske kulturarvsår 2018, Association des Résidences Royales Européennes, Château de Versailles, Frankrig.

Studietur til Jelling, Tirpitz, Vadehavscentret og CLAY.

Bestyrelsesmøder i Cruise Copenhagen Network.

Møder i Kulturklubben

Marie Nørreby Henriksen

Kursus i Tamigo vedr. vagtplanlægning og intern kommunikation, København.

Merethe Kjeldgaard

Webinar om pesticider i museumssamlinger.

Møde i Nordisk Konservatorfor-

bunds tekstilgruppe.

Landsmøde i Dragt- og Tekstilnetværket.

Tekstilseminar, Den Gamle By.

Seminar på Nordiska Museet, Stockholm *I mötet med föremålen*.

Peter Kristiansen

Deltog i den 15. MUSUND-konference, som i år foregik på Konventum i Helsingør. Det overordnede tema var *Museerne i en tid med fake news*, og Peter Kristiansen deltog med et indlæg om museernes letfærdige omgang med genstandenes historie.

Deltog i temadag om indsamling arrangeret af ODM. Heldagsmødet foregik i Nykøbing (F).

Deltog i Nationalmuseets årlige kirkedag, nr. 2.

Har deltaget i to møder i Referencegruppen for Kongens Have.

Sissel Langkilde

Kursus i Tamigo vedr. vagtplanlægning og intern kommunikation, København.

Mette Lohse

Safe Security. Konference i Amsterdam.

1. modul, *Risikostyring*, af uddannelsen Eksamineret sikringsleder.

2. modul, *Security*, af uddannelsen Eksamineret sikringsleder.

3. modul, *Brand*, af uddannelsen Eksamineret sikringsleder.

4. modul, *Sikringsledelse*, af uddannelsen Eksamineret sikringsleder.

Berit Møller

Deltagelse i konference om europæisk lak *European Lacquer in Context – ELinC2018*. Bruxelles.

Lisbeth Lund

17th Seminar on the Care and Conservation of Manuscripts, Institut for Nordiske Studier og Sprogvidenskab (NorS), Københavns Universitet.

23. Jahrestagung des Arbeitskreises für Erschliessung, *Erfassung und Erhaltung historischer Bucheinbände* (AEB), Universitätsbibliothek Rostock, Tyskland.

Julie Mørk-Hansen

Arkiv-kursus under SLA - Sammenslutningen af Lokalkiver.

Landsmøde, seminar og andre arrangementer i Dragt- og tekstilnetværket

Netværksarrangementer i VIDA.

Mikael Bøgh Rasmussen

23. Jahrestagung des Arbeitskreises für Erschliessung, *Erfassung*

und Erhaltung historischer Bucheinbände (AEB), Universitätsbibliothek Rostock.

Arkiv-kursus under SLA - Sammenslutningen af Lokalkiver.

Anna Sparr

Webinar om pesticider i museumssamlinger.

Møde i Nordisk Konservatorforbunds tekstilgruppe.

Landsmøde i Dragt- og Tekstilnetværket.

Tekstilseminar, Den Gamle By.

Seminar på Nordiska Museet, Stockholm.

Jeanne Sølbeck

Tomorrow's Urban Travel. Turismekonference arrangeret af Wonderful Copenhagen.

Kurset *Brandingstrategi og kampagner* på Danmarks Medie- og Journalisthøjskole.

Kurset *Lav bedre mobilvideo* på Danmarks Medie- og Journalisthøjskole.

Bodil Stauning

Integrated pest management. West Dean College.

Birgit Jenvold

Modtager af Ole Haslunds Kunstnerlegat

TILLIDSPOSTER OG MEDLEMSKABER

Thomas C. Thulstrup

Næstformand, Hempels Kultur-fond

Medlem af Parkmuseernes styre-gruppe

Medlem af Kulturklubben

Jørgen Selmer

Formand for Kulturklubben, Kø-benhavn

Formand for Foreningen af Danske Museumsmænd

Medlem af Parkmuseernes styre-gruppe

Medlem af bestyrelsen for Born-holms Museum og Bornholms Kunstmuseum

Medlem af bestyrelsen for Skive-fonden, Det Kgl. Skydeselskab

Medlem af Selskabet for Dansk Kulturhistorie

Medlem af Nordisk Museumsforbund

Andreas Grinde

Medlem af aftagerpanelet ved konservatorskolen, Det Kongelige Danske Kunstakademis Skoler for Arkitektur, Design og Konservering

Medlem af Konservatorskolens censorkorps

Medlem af ICOM-CC., Nordisk Kon-servatorforbund

Axel Harms

Vicepræsident i Association des Résidences Royales Européennes
Medlem af ICOM's DEMHIST – Hi-storic House Museums
Suppleant i bestyrelsen for Copen-hagen Cruise Network

Medlem af Samarbejdsgruppen i Copenhagen Card-samarbejdet
Medlem af Parkmuseernes kon-taktgruppe
Medlem af Kulturklubben

Trine Klitgaard Bro

Medlem af ledelsesnetværk i Dansk Magisterforening

Mentor for unge ledere i Dansk Magisterforening

Jørgen Hein

Medlem af Selskabet for Dansk Kulturhistorie
Medlem af Det Kongelige Selskab for Fædrelandets Historie
Medlem af Selskabet for Historie, Litteratur og Kunst
Editorial adviser for the Journal of the History of Collections, Oxford University Press. Fellow of the London Society of Antiquaries

Peter Kristiansen

Medlem af bestyrelsen og kasse-rer for Foreningen til Gamle Byg-ningers Bevaring

Medlem af bestyrelsen for Kultur-natten i København

Medlem af styregruppen for Museerne omkring Øresund (MUSUND)

Medlem af bestyrelsen for Heral-disk Selskab

Medlem af redaktionsrådet for Heraldisk Tidsskrift

Medlem af Parkmuseernes udstil-lingsgruppe

Medlem af den af Slots- og Kul-turstyrelsen nedsatte Reference-gruppe for Kongens Have

Birgit Jenvold

Medlem af ICOM's ICFA – Internati-onal Committee for Museums and Collections of Fine Arts

Medlem af Dragt- og tekstilnet-værket

Medlem af forskningsnetværket "1800-tallet"

Medlem af netværket "Mad, Sam-fund, Kultur"

Medlem af Måltidspuljen

Mikael Bøgh Rasmussen

Selskabet til Udgivelse af danske Mindesmærker, bestyrelsesmed-lem og sekretær

Selskabet for dansk Kulturhistorie, sekretær

Det Kongelige Selskab for Fædre-landets Historie

Nordic Network for Renaissance Studies

Center for Renæssancestudier

Premodern Diplomats Network

Sensory Studies Research Direc-tory

The Society for European Festivals Research

Dansk Kunsthistorikerforening

Renaissance Society of America

ICOM – International Council of Mu-seums (ICLCM – Literary Museums)

Merethe Kjeldgaard

ICOM

NKF tekstilgruppe

CIETA

Dragt og tekstilnetværket

SFT Svenske Föreningen för Textil-konservering

Berit Møller

Medlem af ICOM-CC

Medlem af Konservatorskolens censorkorps

Bodil Stauning

Bestyrelsesmedlem Konservatorer-nes Efteruddannelsespulje (KEP)

Medlem af ICOM-CC

Medlem af Nordisk Konservator-forbund

Medlem af Blue Shield

Julie Mørk-Hansen

Medlem af CIDOC, ICOM's Internatio-nal Committee for Documentation

Medlem af Dragt- og Tekstilnet-værket (privat medlem fra som-mer 2018)

Jeanne Sølbeck

Medlem af Parkmuseernes kommu-nikationsgruppe

Anna Sparr

ICOM

NKF tekstilgruppe

CIETA

Dragt og tekstilnetværket

SFT Svenske Föreningen för Textil-konservering

Gæster på Koldinghus kunne i 2018 nyde synet af det smukke armbånd, der var udlånt til særudstillingen *Magtens smykker*. Pragsmykket var en bryllupsgave fra Christian 4. til svigerdatteren Sophie Amalie, da hun blev gift med Frederik 3. i 1643. Det er udført i guld, diamanter og emalje. På hvert andet led ses de fire årstider i relief, mens de øvrige er prydet med emaljeblomster og besat med sten.

In 2018 visitors to The Museum at Koldinghus were able to enjoy the sight of the beautiful armband, which was loaned to the special exhibition The Splendour of Power. The magnificent item of jewellery was a wedding present from Christian IV to his daughter-in-law Sophie Amalie, on the occasion of her marriage to Frederik III in 1643. It is made of gold, diamonds, and enamel. On every other link the four seasons are seen in relief.

MUSEETS MEDLEMSKABER

Arlis Norden (Art Libraries Society Norden)

ARRE, Association des Résidences Royales Européennes

Association of Castles and Museums around the Baltic Sea

CIETA

CODART, Dutch and Flemish art in museums worldwide

Dansk Bibliotekshistorisk Selskab

DBI (Dansk Brand og Sikring)

Dragt- og tekstilnetværket

DS, Dansk Standard

Foreningen for Boghaandværk

Foreningen Kulturnatten i København

Forskningsnetværket "1800-tallet"

Heraldisk Selskab

Historisk Samfund for Sønderjylland

ICOM, International Council of Museums

ICOM-CC, International Committee for Conservation

ICOM, ICFA – International Committee for Museums and Collections of Fine Arts

IIC, The International Institute for Conservation of Historic and Artistic Works

Kulturklubben, København

Kunstkonserveringen

Måltidspuljen

NKF, Nordisk Konservatorforbund NKF-tekstilgruppe

ODM, Organisationen af Danske Museer

Ordenshistorisk Selskab

Royal European Librarians

Samfundet for Dansk Genealogi og Personhistorie

Selskabet for Københavns Historie

SFT Svenske Föreningen för Textilkonservering

SKM, Skandinavisk Museumsforbund

Specialmuseumsforeningen

VIDA (Viden, Information, Dokumentation, Arkiv)

VDR, Verband der Restauratoren

Våbenhistorisk Selskab

I Kongernes Samling findes verdens største samling af persisk silkefløj, vævet i Isfahan i 1630'rne. Under det safavidske dynasti (1501-1734) udviklede persisk tekstilhåndværk sig til sit ypperste. Vi har en række forskellige baner af silkefløj, der har været brugt til vægbeklædning og sengeomhæng. Silkefløjen er vævet med forskellige florale og figurative motiver, hvilket viser spændvidden af kunsthåndværket.

The Royal Danish Collection has the world's largest collection of Persian silk velvet, woven in Isfahan in the 1630s. During the Safavid Dynasty (1501-1734) Persian textile arts reached their apogee. We have a number of lengths of silk velvet, which were used as wall hangings and bed canopies. The silk velvet is woven in various floral and figurative motifs, demonstrating the range of art and craft skills.

SUMMARY

At Rosenborg Castle and in Christian VIII's Palace at Amalienborg in Copenhagen, members of the general public can gain a rare insight into the lives of the Danish Kings and Queens – the people at the heart of the Danish monarchy.

In well-preserved interiors from the 17th-20th centuries, visitors can see the fine furniture, art treasures and rarities that the Royal Family has accumulated over the centuries, both for their own enjoyment and to show off to guests from near and far. The cellars of Rosenborg house the entire collection of royal regalia, including priceless crowns and the Danish Crown Jewels.

The Royal Danish Collection includes thousands of objects which reflect the relationships to and cultural connections with the world's other royal houses. This leads to much professional contact and collaboration. The museum plays an active role in ARRE, Association des Résidences Royales Européennes, of which our director of public engagement and research, Axel Harms, is the vice president. Throughout the year the museum's employees take part in international congresses and meetings, and many foreign researchers seek information from The Royal Danish Collections or request loans of objects for their respective museums.

When you pass 180 years of age, you begin to think that you have seen it all. However, 2018 has been a remarkable year for The Royal Danish Collection.

The Royal Danish Collection has never before enjoyed so many visitors as in 2018, totalling 545.146 visitors with roughly 75% of them coming from abroad. We are

thrilled to be among Denmark's most visited museums, and put much effort into facilitating the many visits in terms of security, conservation, service and learning.

In 2018, we were also pleased to present an enchanting and engaging special exhibition of HM the Queen's costume design and scenography, The Fairy-Tale Queen. The stately halls of the piano nobile of Christian VIII's Palace were transformed into fairy-tale landscapes with figures dressed in the Queen's wonderful costumes, and the exhibition installation has excited children and grown-up visitors alike.

During the year, we have also celebrated the European Year of Cultural Heritage with activities at Rosenborg Castle and Amalienborg Palace. The organization, Association des Résidences Royales Européennes, of which we are a member, focused on the contribution of royal history to food culture, and launched a number of events at castles and palaces across Europe. At Amalienborg Palace our visitors could see the small special exhibition Dinner with the Royal Family, which presented Danish royal food culture over the last 150 years. At Rosenborg Castle our visitors were invited to participate in one of the five Midsummer Dinners on the lawn in front of the castle, offering a culinary journey around the royal high table of the 1600 and 1700s. Visitors could also take a copy of The Foodie's Castle Guide with them. The folder offered a food trail around the castle in the footsteps of kings and queens, focusing on objects related to the royal meal.

2018 marked a change of director, as museum director Jørgen Selmer retired and was succeeded by Thomas C. Thulstrup on 1 October. Together with the ma-

nagement the new director launched a new strategy for the Collection titled *The Royal Danish Collection – a relevant and engaging cultural institution*, which presents a vision and objectives for the period 2019-22.

In 2018, The Royal Danish Collection was once again able to offer the general public a unique experience, as the Royal Family's state rooms at Christian VII's Palace at Amalienborg, with some of the world's finest rococo interiors, were opened up for guided tours.

At the end of the year, The Collection started a major construction project in the basement of the museum at Amalienborg Palace in order to renovate and enlarge the museum shop and ticket office. At the same time, we are aiming to create an inviting and inspiring space for our visitors. We are already looking forward to welcoming our visitors in the area – and to all the other exciting things that await us in 2019.

On 15 February 2019, we were pleased to learn that HRH The Crown Princess was appointed member of the board of The Royal Danish Collection by HM The Queen.

FOTO FORSIDEN / Nej, dette er ikke et maleri, men et stilleben fra 2018. Her møder pragtgenstande fra Samlingen frisk frugt. Vi brugte fotografiet i forbindelse med folderen *Foodiens slotsguide* og arrangementsrækken *Midsommermiddag ved slottet*. Billedet inviterer beskueren til at forestille sig tidligere tiders overdådige middage på slottet og øger appetitten på at fordybe sig i historien.

PHOTO FRONTPAGE / No, this isn't a painting, but a still life from 2018. Here magnificent objects from the Collection meet fresh fruit. We used the photograph in connection with the brochure *The Foodie's Castle Guide* and the series of events *Midsummer Dinner at the Castle*. The image invites the viewer to imagine the opulent banquets held at the castle in former times, and increases one's appetite for delving into history.

Redaktion og tilrettelæggelse: Thomas C. Thulstrup og Jeanne Sølbeck

Grafisk tilrettelæggelse: Le bureau

Fotografer: Brian Buchard, Peter Nørby, Nanna Claudius Bergø, Kit Weiss, Iben Bølling Kaufmann, Thomas Sjørup, Berit Møller, Bruun Rasmussen, Anne Marie Lindequist, Lars E. Andreasen, Jeanne Sølbeck, Lennart Larsen.

Udgivet: marts 2019

Oplag: 350

Tryk: Narayana Press

ISBN: 978-87-89542-69-0

Kongernes Samling på Rosenborg og Amalienborg giver et enestående indblik i livet for Danmarks konger og dronninger – menneskene bag det danske monarki. Se kunstsøskattene, de uvurderlige kroner og kronjuveler og bliv klogere på, hvordan kongefamilierne indrettede sig – og i det hele taget så på verden. Kongernes Samling er Danmarkshistorie i kongeligt perspektiv.

The Royal Danish Collection at Rosenborg and Amalienborg affords a unique insight into the lives of the kings and queens of Denmark – the people behind the Danish monarchy. See works of art, the priceless crowns and crown jewels, and learn about how the royal families lived – and how they saw the world. The Royal Danish Collection is Danish history from a royal perspective.

